

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 14 JANUARI 1920

No. 211

INHOUD

Blz.

EENE INTERNATIONALE VALUTACONFERENTIE door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	23
Nieuwe Beroering in onze Metaalindustrie door <i>Mr. Q. J. Terpstra</i>	26
Discontopolitiek door <i>Mr. Dr. G. G. van Buttingha Wichers</i>	27
De Duitse Stakingsstatistiek-1918 door <i>B. W.</i>	28
Index-cijfers	29
AANTEKENINGEN:	
Wijzigingen in de Duitse Bankwet	30
De Nijverheid van Amsterdam	31
Internationale Credietverleening	32
BOEKAANKONDIGINGEN:	
Evolution de Droit Fluvial International du Congres de Vienne au Traité de Versailles 1815-1919, par le Jonkheer <i>W. J. M. van Eysinga, Professeur de Droit à l'Université de Leyde</i> , bespr. door <i>Mr. B. C. J. Loder</i>	32
Gedenkboek, uitgegeven door de Vereeniging Beurs voor den Diamanthatel ter gelegenh. v. haar 30-jar. bestaan	33
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	34
REGERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	35
MAANDCIJFERS:	
Resumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	34
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	35
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	35-42
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink*.Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam*.Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37*.Telef. Nr. 3000. Telegr. adres: *Economisch Instituut*.Postcheque en girorekening *Rotterdam No. 8408*.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage*.

BERICHT.

Met het oog op den datum van aanbieding van het in het eerste artikel vermeld adres, geschiedt de verzending van dit nummer eenigszins later dan gewoonlijk.

Besloten is, de plaatsruimte voor de wekelijks opgenomen geld- en wisselkoersen en bankstaten eenigszins te beperken, in verband waarmede de wekelijkse publicatie der N.U.M.-cijfers moest vervallen. Voorts worden sedert het vorige nummer de in de afgelopen week ontvangen geschriften, verslagen, etc., afzonderlijk in het blad vermeld.

12 JANUARI 1920.

De reeds direct na de jaarwisseling ingetreden verruiming van de geldmarkt bleef ook deze week aanhouden, hetgeen trouwens een verschijnsel is, dat bijna ieder jaar voorkomt. De prolongatierente liep terug van 4% op 3½ pCt., terwijl particulier disconto meestal voor 4% pCt. was onder te brengen.

* * *

In overeenstemming met deze geldruimte kwamen in den weekstaat eenige niet onbelangrijke wijzigingen voor. De beleeningen verminderden met bijna 21 miljoen en de voorschotten aan het rijk bijna 2 miljoen. Daarentegen vermeerderden de binnenlandsche wissels nog met ruim 4 miljoen. Daar echter de regeering 5 miljoen direct bij de bank onderbracht, is er door de markt nog ca. een miljoen terugbetaald. Verder vermeerderden de rekening-courant-saldo's van anderen met bijna 10 miljoen, zoodat de bankbiljetten-omloop per saldo ruim 27 miljoen kleiner werd.

* * *

De wisselmarkt was wederom rustig, schommelingen in de koersen, zooals men die nu sedert jaren gewoon is, kwamen deze week bijna niet voor. In het algemeen was de stemming ook nu weder flauw en liepen alle koersen meer of minder terug. De omzetten waren echter nog beperkt en in geen vergelijking met die van voor de feestdagen, hetgeen voor een groot gedeelte is toe te schrijven aan de door den storm veroorzaakte talrijke storingen in het telegraaf- en telefoonnet.

EENE INTERNATIONALE VALUTACONFERENTIE.

Op 15 dezer wordt aan de Regeeringen van de Vereenigde Staten, Engeland, Frankrijk, Denemarken, Nederland, Noorwegen, Zweden en Zwitserland een in het Engelsch gesteld memorandum aangeboden, in ieder land onderteeekend door een aantal burgers van het eigen land. De stap is het resultaat van een tweetal op 13/14 October en 2/3 November j.l. te Amsterdam gehouden internationale conferenties tusschen vooraanstaande personen uit de genoemde landen.

Het memorandum, hetwelk hierachter in zijn geheel is afgedrukt, dringt aan op een ten spoedigste te houden valuta-conferentie en stelt de noodzakelijkheid hiervan in het licht. Nog een stap verder gaat het, door tevens het vraagstuk der internationale credietverleening onder de oogen te zien en een reeks punten op te stellen, die bij de feitelijke uitwerking van dit denkbeeld zullen hebben te gelden.

Het memorandum begint met een aantal opmerkingen van algemeenen aard.

Voornaamste geneesmiddel tegen de voortdurende

toeneming van ruilmiddel en de stijging der prijzen, is vermindering der buitensporige consumptie, toeneming van productie en zoodanige belastingheffing, dat de loopende uitgaven door gewone inkomsten worden gedekt. Bankroet en anarchie in Europa kunnen slechts op deze wijzen worden voorkomen.

Op het sluitend maken der staatsbegrooting, wat van de genoemde geneesmiddelen het meest in handen der Regeeringen ligt, wordt bijzonder nadruk gelegd. Ronduit wordt gezegd: „Geen land verdient crediet, of kan worden beschouwd als een zoodanig solvabel, debiteur, dat zijne obligaties bij het formuleeren der „toekomstplannen als waardevolle vorderingen kunnen worden aangenomen, indien het niet bereid of „in staat is om zijn loopende uitgaven te brengen „binnen de grenzen van zijn inkomsten uit belasting- „heffing of andere vaste bronnen. Van dit beginsel „dienen de volkeren van alle Staten goed doordrongen „te zijn, omdat het anders onmogelijk zal blijken hen „te wakken uit een droom van valsche verwachtingen „en illusies en te brengen tot de erkenning van harde „feiten.”

Op deze woorden, waarbij onze oogen zich onwillkeurig naar Frankrijk richten, volgen enkele zeer voorzichtige zinsneden over Duitschland en Oostenrijk. De mogelijkheid wordt ondersteld, dat het blijken kan, dat Duitschland en Oostenrijk niet in staat zullen zijn de hun opgelegde oorlogsvergoeding ten volle te dragen, en de verwachting uitgesproken, dat de Commission des Réparations termen zal vinden het bedrag dezer vergoedingen binnen redelijke grenzen terug te brengen. Ook wordt, in vage termen weliswaar, geduid op de mogelijkheid, dat de vroegere Ententelanden geheel of ten deele ontheven zouden kunnen worden van de ontzaglijke lasten, die zij, in de eerste plaats tegenover Amerika, op zich hebben moeten nemen.

Is aan al deze voorwaarden voldaan, dan rijst de vraag hoe de landen met de zwakste valuta weder aan het noodige bedrijfskapitaal te helpen, noodig om hun import te financieren, het normale ruilverkeer weer op gang te brengen en de productie te herstellen.

Internationale samenwerking is hierbij onvermijdelijk. Hoofdpunten moeten hierbij zijn: dat het crediet gegeven wordt door de landen met de gunstigste valuta, tot het absoluut noodzakelijke wordt beperkt en handel en internationaal verkeer vrij laat, dat in de eerste plaats het verleenen van crediet en het ontwikkelen van den handel langs de normale wegen wordt aangemoedigd, de leeningen bij het publiek kunnen worden geplaatst, en ten slotte aan de leeningen voorrang wordt verleend zoowel boven binnenslandsche schuld als oorlogsvergoedingen en zij zoo noodig door bijzondere zekerheid worden gesteund, in het geval van Duitschland en de nieuw gevormde landen bij wege van verpanding der in- en uitvoerrechten, betaalbaar op goudbasis.

Aldus in het kort de in het memorandum uitgesproken denkbeelden, welke de conferentie zal hebben te overwegen. Moeilijk is het vraagstuk zonder twijfel. Reeds zijn door Mr. Vissering in het „Handelsblad” een aantal artikelen aan het vraagstuk gewijd, terwijl ook het buitengewoon belangrijke geschrift van den heer Keynes¹⁾ het vraagstuk onder de oogen ziet. Om te bevroeden redenen zijn in het memorandum de zinsneden omtrent verlaging van de Deutsche oorlogsvergoeding en verlichting van den thans op de Ententelanden drukkenden internationalen schuldenlast vragenderwijs en voorzichtiger gesteld. Voor Keynes zijn dit evenwel volstrekte voorwaarden voor oplossing van het vraagstuk. En nog verder gaat hij. In woorden, die elders in dit nummer reeds thans een

¹⁾ The economic consequences of the Peace, London, McMillan, 1919. Binnenkort wordt in deze kolommen op dit boek, dat reeds in het vorig nummer genoemd wordt, uitvoerig teruggekomen.

plaats mogen vinden, wijst hij er op, hoe naast belangrijke wijzigingen van financieel beleid, wijzigingen in algemeene politiek en ten slotte in den geest der volkeren noodzakelijk zullen zijn. Hij maakt deze opmerkingen met het oog op de houding der Vereenigde Staten; ook de neutrale staten, waarvan Nederland stellig eveneens, zij het in bescheiden mate, tot de credietgevers zal moeten behooren, zullen deze zijde van het vraagstuk ernstig moeten overwegen. Aan den anderen kant kan moeilijk scherper dan in het boek van Keynes in het licht worden gesteld van hoe ontzaglijk belang het niet alleen voor de betrokken landen, maar voor geheel Europa en voor de gansche wereld is, dat gepoogd wordt een spoedige oplossing voor het huidige valuta-vraagstuk te vinden.

Wellicht zullen velen deze actie eenigszins sceptisch bezien en het denkbeeld, zelfs dan, wanneer alle voor credietgeving in aanmerking komende landen — in de eerste plaats de Vereenigde Staten — tot medewerken bereid mochten zijn, moeilijk uitvoerbaar achten. Terecht beperkt het memorandum zich tot het strikt noodige bedrijfskapitaal. Zullen echter niet reeds hiermede, wil wezenlijk resultaat bereikt kunnen worden, ontzaglijke sommen gemoeid zijn? Keynes noemt ergens een eerste bedrag van £ 200 millioen voor aanschaffing van voedsel en grondstof en een gelijk bedrag als garantiefonds voor verbetering van het geldwezen in de verschillende landen. Zullen deze bedragen niet te laag blijken? Naar welke beginselen zal voorts de verdeling van het beschikbare bedrag moeten plaats vinden en door wie? Terecht wordt in het memorandum de eis gesteld, dat de geleende gelden niet in de plaats zullen mogen treden van eigen krachtsinspanning en offering, die alleen het land in staat zullen stellen zijn internationale problemen tot oplossing te brengen. Het beginsel is van de grootste beteekenis en volstrekt juist. Hoe zal men echter de hand er aan houden?

Voor de credietgevende landen komt de credietverleening, die het valuta-niveau der zwakke landen zal hebben te steunen, tegelijk neer op een vrijwillig verzwakken der eigen valuta. Zeer ernstig zal overwogen moeten worden in hoeverre dit met het oog op de toch reeds zoo gestegen prijzen toelaatbaar is. Reeds thans betaalt het Nederlandsche volk, door den stand der dollarkoers, op de eerste levensbehoefte, uit Amerika ingevoerd, feitelijk een accijns van 7 pCt. Noodzakelijk zal zijn, dat het niveau der Amerikaansche valuta minstens evenzeer, zoo niet meer, daalt dan dat van onze Nederlandsche valuta. Van de houding van Amerika zal het welslagen in de eerste plaats afhangen. Zal Amerika, niettegenstaande de uitgelezen reeks mannen, die daar te lande het plan steunen, tot medewerking bereid zijn?

Slechts enkele kanten van het vraagstuk zijn in deze weinige woorden aangeroerd. Dat voorbereiding en uitvoering van het denkbeeld tal van moeilijkheden zullen medebrengen, welker oplossing veel beleid zal vorderen en door een juist besef van de ontzaglijke beteekenis der betrokken belangen zal moeten worden gedragen, wordt door de ondertekenaars van het memorandum ten volle ingezien. De noodzakelijkheid der conferentie wordt hierdoor evenwel slechts vergroot. Zelfs indien niet oogenblikkelijk een volledig resultaat verkregen mocht worden, is een dergelijke internationale uitwisseling van gedachten tusschen ervaren mannen over de ontzaglijke financieele vragen, waarvoor de wereld zich thans ziet gesteld, van het allergrootste belang. Dat de voorbereidende besprekingen binnen onze grenzen hebben plaats gevonden, is daarbij een dubbele reden van verheugenis.

B.

MEMORANDUM.

The undersigned individuals beg leave to lay before their Government a proposal that the Governments of the countries chiefly concerned, which should include the United States, the United Kingdom and the

British Dominions, France, Belgium, Italy, Japan, Germany, Austria, the Neutral countries of Europe and the chief exporting countries of South-America, should be invited forthwith (the matter being of the greatest urgency) to convene a meeting of Financial representatives, for the purpose of examining the situation, briefly set forth below, and to recommend, in the event of their deciding that co-operative assistance is necessary and advisable, to whom and by whom assistance should be given and on what general conditions.

They venture to add to the above recommendation the following observations:

The war has left to conqueror and conquered alike the problem of finding means effectively to arrest and counteract the continuous growth in the volume of outstanding money and of Government obligations, and, its concomitant, the constant increase of prices. A decrease of excessive consumption and an increase of production and taxation are recognized as the most hopeful, — if not the only, — remedies. Unless they are promptly applied, the depreciation of money, it is to be feared, will continue, wiping out the savings of the past and leading to a gradual but persistent spreading of bankruptcy and anarchy in Europe.

There can be no social or economic future for any country, which adopts a permanent policy of meeting its current expenditure by a continuous inflation of its circulation and by increasing its interest-bearing debts without a corresponding increase of its tangible assets. In practice every country will have to be treated after careful study and with due regard to its individual conditions and requirements. No country, however, is deserving of credit, nor can it be considered a solvent debtor, whose obligations we may treat as items of actual value in formulating our plans for the future, that will not or cannot bring its current expenditure within the compass of its receipts from taxation and other regular income. This principle must be clearly brought home to the peoples of all countries; for it will be impossible otherwise to arouse them from a dream of false hopes and illusions to the recognition of hard facts.

It is evident that Germany and Austria will have to bear a heavier load than their conquerors, and that, in conformity with the Treaty of Peace, they must bear the largest possible burden they may safely assume. But care will have to be taken that this burden does not exceed the measure of the highest practicable taxation and that it does not destroy the power of production, which forms the very source of effective taxation. For the sake of their creditors and for the sake of the world, whose future social and economic development is involved, Germany and Austria must not be rendered bankrupt. If, for instance, upon close examination, the Commission des Réparations finds that, even with the most drastic plan of taxation of property, income, trade and consumption, the sums that these countries will be able to contribute immediately towards the current expenses of their creditors will not reach the obligations now stipulated, then the Commission might be expected to take the view that the scope of the annual contribution must be brought within the limits within which solvency can be preserved, even though it might be necessary for that purpose to extend the period of instalments. The load of the burden and the period during which it is to be borne, must not, however, exceed certain bounds; it must not bring about so drastic a lowering of the standard of living that a willingness to pay a just debt is converted into a spirit of despair and revolt.

It is also true that amongst the victorious countries there are some whose economic condition is exceedingly grave, and who will have to reach the limits of their taxing-powers. It appears therefore to the undersigned, that the position of these countries, too, should be examined from the same point of view of

keeping taxation within the power of endurance, and within a scope that will not be conducive to financial chaos and social unrest.

The world's balance of indebtedness has been upset and has become topheavy and onesided. Is it not necessary to free the world's balancesheet from some of the fictitious items which now inflate it and lead to fear or despair on the part of some, and to recklessness on the part of others? Would not a deflation of the world's balancesheet be the first step towards a cure?

When once the expenditure of the various European countries has been brought within their taxable capacity, (which should be a first condition of granting them further assistance), and when the burdens of indebtedness, as between the different nations, have been brought within the limits of endurance, the problem arises as to how these countries are to be furnished with the working capital necessary for them to purchase the imports required for re-starting the circle of exchange, to restore their productivity, and to reorganize their currencies.

The signatories submit that, while much can be done through normal banking channels, the working capital needed is too large in amount and is required too quickly for such channels to be adequate. They are of opinion therefore that a more comprehensive scheme is necessary. It is not a question of affording aid only to a single country, or even a single group of countries which were allied in the war. The interests of the whole of Europe and indeed of the whole world are at stake.

It is not our intention to suggest in detail the method by which such international co-operation in the grant of credit may be secured. But we allow ourselves the following observations:

1. The greater part of the funds must necessarily be supplied by those countries, where the trade balance and the exchanges are favourable.

2. Long term foreign credit, such as is here contemplated, is only desirable in so far as it is absolutely necessary to restore productive processes. It is not a substitute for those efforts and sacrifices on the part of each country, by which alone they can solve their internal problem. It is only by the real economic conditions pressing severely, as they must, on the individual that equilibrium can be restored.

3. For this reason, and also because of the great demands on capital for their own internal purposes in the lending countries themselves, the credit supplied should be reduced to the minimum absolutely necessary.

4. Assistance should as far as possible be given in a form which leaves national and international trade free from the restrictive control of Governments.

5. Any scheme should encourage to the greatest extent possible the supply of credit and the development of trade through normal channels.

6. In so far as it proves possible to issue loans to the public in the lending countries, these loans must be on such terms as will attract the real savings of the individual; otherwise inflation would be increased.

7. The borrowing countries would have to provide the best obtainable security. For this purpose it should be agreed that:

a. Such loans should rank in front of all other indebtedness whatsoever whether internal debt, reparation payments or interallied governmental debt.

b. Special security should be set aside by the borrowing countries as a guarantee for the payment of interest and amortization, the character of such security varying perhaps from country to country, but including in the case of Germany and the new States the assignment of import and export duties payable on a gold basis, and in the case of States entitled to receipts from Germany, a first charge on such receipts.

The outlook at present is dark. No greater task is

before us now, than to devise means by which some measure of hopefulness will reënter the minds of the masses. The reestablishment of a willingness to work and to save, of incentives to the highest individual effort and of opportunities for every one to enjoy a reasonable share of the fruit of his exertions must be the aim towards which the best minds in all countries should co-operate. Only if we recognize that the time has now come when all countries must help one another, can we hope to bring about an atmosphere, in which we can look forward to the restoration of normal conditions and to the end of our present evils.

In conclusion the signatories desire to reiterate their conviction as to the very grave urgency of these questions in point of time. Every month which passes will aggravate the problem and render its eventual solution increasingly difficult. All the information at their disposal convinces them that very critical days for Europe are now imminent and that no time must be lost if catastrophes are to be averted.

Het memorandum is voor Nederland ondertekend door de volgende personen ¹⁾:

Mr. G. VISSERING, President van de Nederlandsche Bank; C. E. TER MEULEN, Bankier, lid van de firma Hope & Co.; JOOST VAN VOLLENHOVEN, Directeur van De Nederlandsche Bank; Jhr. Mr. A. P. C. VAN KARNEBEEK, Minister van Staat, Voorzitter van de Carnegie-Stichting; J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST, Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal; Mr. D. FOCK, Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal; Jhr. Mr. W. H. DE-SAVORNIN LOHMAN, President van den Hoogen Raad der Nederlanden; A. W. F. IDENBURG, Oud-Minister van Koloniën, Oud-Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië; S. P. VAN EEGHEN, Voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam; E. P. DE MONCHY Rzn., Voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam; C. J. K. VAN AALST, Voorzitter van de Amsterdamsche Bankiers-Vereeniging; G. H. HINTZEN, Bankier, lid van de firma R. Mees & Zoonen, Rotterdam; F. M. WIBAUT, Wethouder van Amsterdam; G. M. BOISSEVAIN, Economist te Bloemendaal; E. HELDRING, Directeur van de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Mij.; Prof. Mr. G. W. J. BRUINS, Hoogleraar te Rotterdam.

In de overige landen werd het memorandum ondertekend door ¹⁾:

Denemarken: C. C. ANDERSEN, Chairman of the socialistic party in the landsting „superhouse”; F. I. BORGBJERG, Member of the Committee of the social group of the Rigsdag (parliament); I. C. CHRISTENSEN, Chairman of the venstre (liberal) party of the folketing (lower house); C. C. KLAUSEN, Chairman of the Merchants' Association; C. M. T. COLD, Chairman of the danish steamship owners society; A. VOSS, Chairman of the Board of Industry; E. GLUECKSTADT, Managing Director of the Danske Landmansbank; J. KNUDSEN, Chairman of the conservative party in the folketing; M. MYGDAL, President of the board of Agriculture; A. TESDORPF, President of the board of Agriculture; A. NIELSEN, President of the board of Agriculture; I. P. WINTHER, Managing Director of the Nationalbanken in Kopenhagen; I. AURIDSEN, Managing Director of the Nationalbanken in Kopenhagen; C. USSING, Managing Director of the Nationalbanken in Kopenhagen; M. RUBIN, Managing Director of the Nationalbanken in Kopenhagen; W. STEVENSEN, Managing Director of the Nationalbanken in Kopenhagen; I. PEDERSEN, Chairman of the venstre party of the landsting; L. G. NIPER, Chairman of the conservative party of the landsting; C. SLENGERIK, Chairman of the radikalvenstre party of the folketing; H. TRIER, Chairman of the radikalvenstre party of the landsting.

Engeland: Sir RICHARD VASSAR-SMITH, Bart., Chairman of Lloyds Bank Ltd.; Lord INCHCAPE G. C. M. G., K. C. S. I., Chairman of the National Provincial and Union Bank Ltd., and Chairman of the Peninsula and Oriental Steam Navigation Co.; WALTER LEAF Esq., Chairman of the London County and Westminster Bank Ltd.; F. C. GOODENOUGH Esq., Chairman of Barclay's Bank Ltd.; The Right Hon. REGINALD M'KENNA P. C.,

¹⁾ Allen, die zowel in Nederland als elders hun handtekening onder het memorandum plaatsten, deden zulks als particuliere personen. De vermelding hunner qualiteiten geschiedt dan ook uitsluitend ter informatie.

Chairman of the London Joint City and Midland Bank Ltd.; Sir ROBERT KINDERSLEY K. B. E., Chairman of the National Savings Committee, Director of the Bank of England, Partner of Lazard Bros & Co. Ltd.; Sir CHARLES ADDIS, Chairman of the Hongkong and Shanghai Banking Corporation Ltd., Director of the Bank of England; EDWARD C. GRENFELL Esq., Senior Partner of Messrs. Morgan Grenfell & Co., Ltd., Director of the Bank of England; The Hon. ROBERT H. BRAND, C. B. G., Partner of Lazard Bros & Co. Ltd., Director of Lloyds' Bank Ltd.; The Right Hon. LORD ROBERT CECIL P. C., K. C., Formerly Chairman of the Supreme Economic Council of the Allies, Formerly Assistant Secretary of State for Foreign Affairs; The Right Hon. H. H. ASQUITH, P. C., Formerly Prime Minister; The Right Hon. Sir DONALD MACLEAN, K. B. E., Leader of the Liberal Party in the House of Commons; The Right Hon. J. H. THOMAS, M. P., The Right Hon. J. R. CLYNES, M. P., Leaders of the Labour Party; VISCOUNT BRYCE, G. C. V. O., O. M., Formerly Ambassador to the United States.

Noorwegen: O. B. HALVORSEN, Speaker of Parliament; J. TANDBERG, Bishop of Christiania; FRIDTJOF NANSEN, Dr. & Professor of University of Christiania; H. LOKEN, Governor of Christiania; B. HOLTSMARK, Leader of the Liberal Party; A. JAHREN, Leader of the Conservative Party; J. L. MOWINCKEL, Leader of the Radical Party; K. BOMHOFF, President of the Bank of Norway; A. BJERCKE, President of the Chamber of Commerce, Christiania; A. T. LARSEN Jr., President of the Union of Norwegian Merchants; C. KIERULF, President, Union of Norwegian Savings-Banks; V. PLAATTE, President, Norwegian Joint Stock Banks Association; C. LUTCHERATH, President Norwegian Industrial Union; CHR. B. LORENTZEN, President, Norwegian Exporters Association; JOH. H. AANENSEN, President, Overseas & Importers Association; THS. FEARNLEY Jr., President, Norwegian Shipowners Association; CHR. PLATOU, President of The Association of Norwegian Manufacturers; T. MYRVANG, President Farmers and Smallholders Association; PATRICK VOLCKMAR, President Norske Handelsbank.

Zweden: J. G. A. af JOCHNICK, President Sveriges Riksbank; V. L. MOLL, First Deputy Sveriges Riksbank; C. E. KINANDER, President National Debt Office; J. C. son KJELLBERG, President Swedish Bankers Association; H. LAGERCRANTZ, President Swedish Exporters Association; A. VENNERSTEN, President Swedish Industrial Association; K. A. WALLENBERG, President Chamber of Commerce of Stockholm; M. WALLENBERG, Manager Stockholms Enskilda Bank; O. RYDBECK, Manager Skandinaviska Kreditaktiebolaget; C. FRISK, Manager Svenska Handelsbanken; K. H. BRANTING, Member of Parliament; COUNT R. G. HAMILTON, Member of Parliament; S. A. A. LINDMAN, Member of Parliament; L. H. KVARNZE-LIUS, Member of Parliament; E. TRYGGER, Member of Parliament; K. G. CASSEL, Professor Political Economy; D. DAVIDSON, Professor Political Economy; E. F. K. SOMMARIN, Professor Political Economy.

Zwitserland: G. ADOR, Président Comité International Croix Rouge; E. BLUMER, Président Conseil National; A. FREY, Président Union Suisse du Commerce et Industrie; R. DE HALLER, Vice-Président Direction Générale Banque Nationale; J. HIRTER, Président Conseil Banque Nationale; Dr. E. LAUR, Secrétaire Union Suisse des Paysans; A. PETTAVEL, Président Conseil des États, E. LICOT, Juge-Federal; G. PICTET; Banquier; A. SARASIN, Président Association Suisse des Banquiers; M. SCHNYDER, Président Association de la Presse Suisse; Dr. H. TSCHUMI, Président Union Suisse des Arts et Métiers.

De namen der ondertekenaars van het adres in de Vereenigde Staten en in Frankrijk zullen nader worden medegedeeld.

NIEUWE BEROERING IN ONZE METAAL-INDUSTRIE.

Er heerscht onder de Nederlandsche metaalindustrieelen in den laatsten tijd wederom groote beroering over het optreden van de Duitsche leveranciers. Evenals in het begin van 1916 de Duitsche walswerken en groothandelaren, hebben thans nagenoeg zonder uitzondering de machinefabrikanten en tusschenhandelaren aan de Nederlandsche afnemers laten weten,

dat de — meerendeels sinds den aanvang van 1919 — loopende contracten verder alleen zullen worden uitgevoerd, wanneer de overeengekomen prijzen belangrijk werden verhoogd.

Zij beroepen zich hierbij op het feit, dat de Duitse Regeering voor leveranties tegen de oude prijzen geen uitvoervergunning geeft, waarbij de Regeering afgaat op het oordeel eener „Preisprüfungsstelle“, welke er op schijnt toe te zien, dat vanuit Duitschland geen half- of heelfabriekaat naar Nederland wordt geleverd dan tegen prijzen, ongeveer gelijkstaande met die, welke hier voor levering van elders moeten worden betaald, m.a.w. tegen de thans bereikbare prijzen in Marken, onafhankelijk of indertijd andere prijzen in Marken werden overeengekomen. In verband met den steeds dalenden Markenkoers betekenen deze nagevorderde prijzen belangrijke, eenzijdig vastgestelde prijsverhoogingen.

In hoeverre deze maatregel van de Duitse Regeering zelf is uitgegaan, dan wel haar door de Verbände der Duitse fabrikanten is aan de hand gedaan, valt tot dusver nog niet met zekerheid te zeggen. Zooveel is zeker, dat de Duitschers, in stede van te trachten hunne in zoovele landen verloren reputatie door zoo coulant mogelijke levering te herstellen, er de voorkeur aan schijnen te geven, om wat er nog van hun goeden naam over is, geheel in discredit te brengen.

Het spreekt vanzelf, dat de geheele Nederlandsche metaalindustrie zich als één man tegen deze herhaling van 1916 verzet. Gelukkig is zij thans heel wat beter dan toen in staat, om aan haar protest kracht bij te zetten. Immers niet alleen bestaat thans de Handelsvereniging van Metaal-Industrieelen, (welke juist naar aanleiding van het gebeurde in 1916 in dat jaar werd opgericht) en omvat deze vereniging nagenoeg alle machinefabrieken, scheepsbouwerven, constructiewerkplaatsen (benevens de voornaamste kopergietrijen) van ons land, maar bovendien heeft — zooals men weet — deze aaneensluiting der Nederlandsche metaalindustrieelen in 1917 geleid tot de oprichting van de „Coopra“ (Coöperatieve Inkoop-Vereeniging van Metaal-Industrieelen), welke, zooals de naam aanduidt, voor hare leden gezamenlijk ijzer en staal en daaraan verwante artikelen in het groot inkoopt en derhalve nu reeds een omzet van millioenen guldens per jaar heeft.

En nu ligt het toch voor de hand, dat wanneer de Duitschers hun onrechtmatige en kortzichtige prijzen uitvoerpolitiek werkelijk blijven doorzetten en de hevige protesten daartegen eenvoudig in den wind slaan, de Nederlandsche afnemers niet zullen nalaten, om o.a. door middel van hun Inkooporganisatie alles in het werk te stellen, wat kan bevorderen, dat de nog altijd — naar het schijnt — niets geleerd hebbende Duitse fabrikanten en tusschenhandelaren op den duur zelf „het lid op den neus krijgen.“

Intusschen beroepen de Duitse leveranciers zich ter rechtvaardiging van hun gedrag op de omstandigheid, dat hunne offertes destijds gebaseerd waren op de „Inlandpreise“, welke toen voor de door hen benodigde grondstoffen golden en dat deze Inlandpreise vooral wat gietijzer betreft, sedert belangrijk zijn verhoogd, zoodat levering voor de overeengekomen prijzen zou betekenen levering met verlies.

Hiertegen valt echter op te maken, dat de Duitse leveranciers zich bij het ontvangen der orders door tijdigen aankoop van materiaal hadden behooren te dekken, zoodat zij, wanneer zij door de sedert ingetreden prijsstijging werkelijk verlies lijden, dit geheel aan zichzelf te wijten hebben.

In de tweede plaats wordt van Duitse zijde aangevoerd, dat de prijsverhoging — in verband met den zoo sterk gedaalden Markenkoers — voor de Nederlandsche afnemers alleen in zooverre nadeel kan opleveren, dat hun een speculatieve koerswinst zou ontgaan en dat de Duitse Regeering het recht heeft en

zelfs verplicht is, om tegen speculatie ten nadeele van het Duitse volk, met alle middelen op te komen.

Nog daargelaten of — gesteld de praemisse ware juist — het Duitse optreden alsdan zou zijn te rechtvaardigen, houdt ook deze tegenwerping van Duitse zijde geen steek, omdat in verreweg het meerendeel van de gevallen er hier te lande in de metaalindustrie in het geheel niet in vreemde valuta is gespeculeerd. Vrijwel alle grootere machinefabrieken, scheepsbouwerven, constructiewerkplaatsen enz. hier te lande zijn naamlooze vennootschappen en staan derhalve onder leiding van door de aandeelhouders aangestelde en aan dezen verantwoordelijke directeuren. En nu ligt het voor de hand, dat de verantwoordelijkheid dezer leiders toch wel wat heel erg in het gedrang zou komen, wanneer zij door speculatie in Marken hunne bedrijven en hunne aandeelhouders aan de enorme gevaren, welke daaraan toch altijd verbonden blijven, zouden hebben blootgesteld. De geldende practijk is dan ook nagenoeg overal zóó, dat de Nederlandsche metaal-industrieel op 't oogenblik, waarop hij in het buitenland den een of anderen koop afsluit, zich op datzelfde moment ook in de t. z. t. benodigde vreemde valuta „dekt“; het gevolg hiervan is, dat alle na dien tijd plaats vindende koersstijgingen niet meer ten zijnen nadeele, maar de koersdalingen dus ook niet ten zijnen voordeele komen. En het resultaat derhalve van een als voorwaarde voor de levering gedecreteerde tusschentijdsche verhoging van den prijs is dus alleen en uitsluitend, dat de Nederlandsche metaal-industrieel van den nieuwen Duitse maatregel de dupe wordt. En waar de metaal-industrie ten slotte de hulp-industrie van vrijwel alle andere takken van bedrijf is, heeft dit op den duur het veel verder strekkend gevolg, dat nagenoeg geen enkel met in Nederland gemaakte machines enz. vervaardigd product in uiterste consequentie aan de nadeelige gevolgen van de Duitse prijs- en uitvoerpolitiek zal ontkomen.

Wellicht is er in verband met dit laatste dus ook voor de Nederlandsche Regeering aanleiding, om in deze op te treden. Het oogenblik schijnt daarvoor niet ongunstig, nu — naar wij lezen — juist met de Duitse Regeering over eventuele nieuwe credieten onderhandeld wordt.

Mr. Q. J. TERPSTRA.

DISCONTOPOLITIEK.

Toen den 6en November jl. de Bank van Engeland vrijwel onverwachts haar disconto van 5 tot 6 pCt. verhoogde, sprak de financieele pers vrij algemeen scherp haar twijfel uit in het nut van dezen maatregel.

De nadeelige gevolgen vallen ieder in het oog. De Staat moet over het groote bedrag, hetwelk aan vlottende schuld in omloop is, een hoogere rente betalen, terwijl eenige drang tot bezuiniging voor den Staat van de verhoging zelve niet uitgaat; er zijn krachtiger middelen noodig om het z.g. „algemeen belang“ tot matiging te dwingen. Ook de andere credietnemenden worden in de tegenwoordige tijdsomstandigheden door een renteverhoging niet tot een andere gedragslijn gendoopt; door verdere opdrijving van den prijs kunnen zij in dezen tijd alle meerdere uitgaven betrekkelijk gemakkelijk afwentelen op de verbruikers; bij de aanhoudende verhoogingen der arbeidsloonen is dit vrij afdoende gebleken. Zelfs voor de speculanten wegen de winstkansen, vooral in de in valuta-waarden thans scherp bewogen markten, in den regel zwaarder dan een renteverhoging.

Daartegenover bestaan de gunstige zijden der verhoging in verwachtingen. De hoop, dat het buitenland zijn saldo's zal vergrooten, of het binnenland zijn saldo's uit het buitenland zal terugtrekken en daardoor de wisselkoersen zal verbeteren; ook hier laat bijna ieder zich meer door zijn inzicht op de valutamarkt dan door bijkomstige factoren leiden. Een drang tot inkrimping van credieten, vooral van die van speculatieven aard, is, verder bedoeld, welke in-

perking in landen met abnormale verhoudingen beter op andere wijze kan worden verkregen.

Een verder nadeelig gevolg van een disconto-verhoging bij de thans bestaande onevenwichtige toestanden is de onzekerheid of de verhoging, welke uitwerking zooals in Engeland geen zichtbaar gevolg heeft gehad, niet door een verdere zal worden gevolgd.

Toch schijnen de theoretische voordeelen van een verhoging van het bankdisconto nog zoo vanzelfsprekend te zijn, dat Mr. Van Gijn in zijn artikel over „Kapitaal aan de Centralen” in „Economisch-Statistische Berichten” van 7 Januari 1920, zonder motivering concludeert, dat „onder leiding van de Nederlandsche Bank door de bankiers geld nog tegen „relatief lage rente wordt verstrekt. Met het gevolg, „dat er altijd meer geld wordt gecreëerd, chèque- en „girogeld en bankbiljetten, dat er althans allerminst „een inkrimping plaats heeft nu den oorlog uit is en „veel geld, dat weggestopt is, loskomt.”

In ons land is het beeld van den toestand, hoewel uit den aard van de zaak betrekkelijk gesproken, veel gunstiger, in wezen niet anders dan in Engeland. Het bedrag aan Staatspapier, hetwelk in omloop is, is niet onbelangrijk grooter, dan het geheele opereerend kapitaal van de Bank en van dat kapitaal is ongeveer de helft een gevolg van de financiering van Staats-, N.U.M.- en Gemeentepapier. Mr. Van Gijn ziet de Staatsfinanciering allerminst voorbij, doch is van meening, dat den laatsten tijd ook te veel credieten aan „anderen” zijn verleend. Aan die „anderen” ook voor een gedeelte op Staatspapier en niettegenstaande dat en de belangrijk verminderde koopkracht van het geld, zijn de aan particulieren verleende credieten niet hooger dan voor den oorlog. Het blijkt derhalve, dat Mr. v. Gijn niet op de hoogte is van de cijfers van De Nederlandsche Bank of zich althans geen voldoende rekenschap daarvan heeft gegeven. Moeten de credieten, welke voor een gedeelte blijk geven van een oplevend bedrijfsleven nu worden teruggedrongen en alles gereserveerd blijven voor het Staats- en Gemeentepapier, welke emittenten zich door overwegingen van financieelen aard niet overwegend laten leiden. Of zouden ook deze credieten niet verder verleend moeten worden en zou verder gegaan moeten worden, dan De Nederlandsche Bank gaat, welke bij Gemeentepapier reeds, een door vele Gemeenten als hoogst onaangenaam ondervonden, druk tot consolidatie van vlottende schuld uitoefent. De Nederlandsche Bank heeft het als haar plicht opgevat het crediet van den Staat en de Gemeenten zooveel mogelijk te steunen.

Bewezen moet worden, dat een andere discontopolitiek, welke in een allen zonder onderscheid treffen door hoogere rente haar kracht zoekt, een tegen de nadeelen opwegende inperking van fiduciair ruilmiddel tengevolge zal hebben.

Onjuist is echter de meening van Mr. Van Gijn, dat de omstandigheid, dat De Nederlandsche Bank in overeenstemming met de markt, voor korte credieten ¹⁾ een lagere rente handhaaft, dan voor lange credieten betaald moet worden, te beschouwen is als een bijzondere vorm van protectie.

Mr. N. G. Pierson heeft op de ongelijkheid in de rentekoersen reeds onder uiteenzetting van de gronden gewezen in zijn Leerboek der Staathuishoudkunde, Deel I, blz. 250 („De rente voor korte credieten”).

G. G. VAN BUTTINGHA WICHERS.

DE DUITSCHE STAKINGSSTATISTIEK—1918.

Dezer dagen is in het „Reichs-Arbeitsblatt” de statistiek betreffende de stakingen, die in 1918 in Duitschland plaats hadden, gepubliceerd, welke het ons mogelijk maakt, een blik te slaan in de arbeids-

¹⁾ De onderscheiding tusschen korte en lange credieten schijnt ons juister dan die tusschen reële rente d.i., welke de uiting is van vraag en aanbod van „kapitaalgoederen” en „geldrente”.

conflicten, waardoor het Duitse economische leven in het laatste oorlogs-, tevens revolutiejaar werd geteisterd. In menig opzicht verschilt deze statistiek van die der voorgaande jaren; niet slechts zijn haar cijfers aanzienlijk hooger dan ooit tevoren, maar bovendien maakt zij voor de eerste maal onderscheid tusschen politieke en economische stakingen. Het spreekt vanzelf, dat de scheidingslijn niet altijd nauwkeurig is te trekken, want vaak gaan economische stakingen in politieke over en politieke in economische, ja, de communisten noemen de economische staking kortweg een „masker”. De samenstelling der statistiek werd voorts bemoeilijkt door de politieke woelingen van het jaar, zoodat zij noch nauwkeurig, noch volledig is, en dit te minder, daar de stakingen der handels- en winkelbedienden en die der landarbeiders niet zijn meegerekend. Waar men dus de gepubliceerde cijfers — en met name die der politieke stakingen — als minimum-cijfers heeft te beschouwen, komt de noodlottige werking van de stakingsoorts in een nog scherper licht te staan. Het aantal stakingen bedroeg in 1918 niet minder dan 772 (tegen 571 in 1917), waarvan er 531 van economischen, 241 van politieke aard waren. In de 10 oorlogsmaanden van 1918 (dus tot November) hadden slechts 499 stakingen plaats (348 economische en 151 politieke), in de twee laatste maanden des jaars, dus na de revolutie, 273 (183 economische en 90 politieke). Deze 772 stakingen omvatten niet minder dan 7396 bedrijven (tegen 3392 in 1917); daarvan werden er echter slechts 1094 door economische stakingen geteisterd, waarin dus werkelijke arbeidsconflicten tusschen werkgevers en werknemers werden uitgevochten, terwijl er in 6302 bedrijven politieke stakingen waren uitgebroken, die minder gericht waren tegen de onderneming als zoodanig, dan wel tegen de staatsorde en later ook tegen de klasse der ondernemers als geheel. Voorts verdient het vermelding, dat er slechts 1671 van de 7396 bedrijven in de tien oorlogsmaanden, 5725 daarentegen in de beide revolutiemaanden van 1918 door stakingen werden geteisterd.

Evenals in 1917 was het ook in 1918 de mijnbouw, waarin niet alleen de meeste stakingen plaats hadden, maar waarin tevens het grootste aantal bedrijven (3348 tegen 2178 in 1917) door de stakingen werd getroffen. Dit was in het bijzonder te wijten aan de groote politieke mijnwerkersstakingen, die tegen het einde van het jaar in het Roergebied en in den Opper-Silezischen kolenmijnbouw uitbraken. Juist andersom waren de verhoudingen in de machine-industrie; hier werden 447 bedrijven getroffen, en wel 385 in de tien oorlogsmaanden; juist de groote Januaristakingen van het jaar 1918, die met recht als het begin van de revolutie kunnen worden beschouwd — reeds destijds werd de verandering van den monarchalen regeeringsvorm in een republikeinsche geëischt! — en die tegen den wil van de vakvereenigingen en van de oude sociaal-democratie waren uitgebroken, gingen immers van de Berlijnsche munitie-arbeiders uit! Ook bij de plaatselijke indeeling staan de mijnbouwstreken vooraan: het Rijnland telde 3273 door stakingen getroffen bedrijven, Saksen 1724, de gemeente Berlijn 1259, de provincie Brandenburg 378, Westfalen en Silezië echter onderscheidenlijk slechts 228 en 179.

Gemiddeld werden door iedere staking 10 bedrijven (tegen 6 in het vorige jaar) geteisterd. De 241 politieke stakingen echter omvatten 6302 bedrijven, zoodat iedere politieke staking zich over gemiddeld 26 bedrijven uitstrekte. De staking, in het bijzonder de politieke, begint steeds minder een op zichzelf staande verschijning te worden; zij draagt de besmettingskiem in zich. Zij is er ook steeds meer op uit, de bedrijven geheel tot stilstand te brengen: terwijl in vreedstijd slechts 20 tot 30 pCt. der getroffen bedrijven geheel stillagen, waren het in 1917 reeds 46 pCt. en in 1918 zelfs 62 pCt. Daarmede treedt de staking uit de rij der in alle geval draaglijke strijdmiddelen van de arbeidersklasse en wordt een algemeen gevaar.

Dit wordt nog duidelijker, als men het aantal in de betrokken bedrijven werkende arbeiders (2.476.082) vergelijkt met het aantal stakers (1.304.236); beide zijn, vergeleken met vroeger, maximumcijfers. Tot dusver stond het jaar 1912 met 887.041 arbeiders, werkzaam in door staking getroffen bedrijven, en het jaar 1905 met 408.145 tegelijkertijd stakenden bovenaan, — echter uitsluitend in economische stakingen. Maar juist het groote aantal arbeiders, die door politieke stakingen werden meegesleurd of er actief aan deelnamen, moet den sociaal-politici te denken geven; niet minder dan 925.120 arbeiders toch staakten om politieke redenen! 391.324 hunner in de tien oorlogsmaanden, dus meer dan een half millioen in de twee revolutiemaanden. Ook hier weer staat de mijnbouw met 333.297 stakers bovenaan, op den voet gevolgd door de machine-industrie met 246.208 stakers. Maar terwijl in den mijnbouw $\frac{2}{3}$ der arbeiders om economische redenen staakten, legden er in de machine-industrie $\frac{1}{4}$ het werk om politieke redenen neer. Hieruit kan men concludeeren, dat de arbeidersverhoudingen in den mijnbouw inderdaad veel te wenschen laten, dat daarentegen in de machine-industrie de politieke opzweeping der massa's de hoofdoorzaak der conflicten is. In geen enkel ander bedrijf is het aantal stakingen, noch het aantal stakers ook maar bij benadering zoo groot geweest als in mijnbouw of machinewerf. Het is opvallend, dat ondanks de vermeerdering van het aantal stakingen in eenige takken van bedrijf het aantal stakers is verminderd. Zoo bijvoorbeeld in de chemische industrie, waarin het aantal stakers in 1917 bij 13 stakingen 17.357 bedroeg, tegen 6597 bij 21 stakingen in 1918, en in de houtindustrie, waarin 36 stakingen in 1917 7075 arbeiders omvatten, terwijl in 1918 bij 61 stakingen 5967 stakers betrokken waren. Zeer waarschijnlijk is dit te wijten aan de vermindering van het aantal arbeiders in deze industrieën.

Van alle arbeiders, werkzaam in door stakingen geteisterde bedrijven, heeft meer dan de helft gestaakt, namelijk 52,7 pCt. — wel een bewijs van het bovengenoemde besmettingsgevaar! Te Berlijn was het aantal stakers in 1918 het grootst, namelijk 525.914; daarop volgde de provincie Brandenburg met 123.090, Silezië met 120.971, Westfalen met 105.970 en het koninkrijk Saksen met 98.622 stakers.

Van bijzondere beteekenis is de *duur* der arbeidsconflicten; in het jaar 1916 bedroeg hij per staking gemiddeld 4,96 dagen, in 1917 daarentegen slechts 2,78 dagen; in de oorlogsmaanden van 1918 steeg hij weder tot 4,07 dagen, overtrof derhalve niet noemenswaardig den gemiddelden duur van alle arbeidsconflicten tijdens den oorlog (3,90 dagen) en was aanzienlijk korter dan de gemiddelde duur der stakingen in de jaren 1909 tot 1913 (28,12 dagen). Niettemin is het aantal door stakingen verloren arbeidsdagen in verhouding tot het vorige jaar sprongsgewijze omhoog gegaan, namelijk met 180 pCt.; het bedroeg 5.217.982 dagen, tegenover 1.859.393 dagen in 1917; hiervan vielen — met inbegrip van de eenige uitsluiting van dit jaar met 1308 arbeidsdagen — 3.249.453 verloren arbeidsdagen in de tien oorlogsmaanden en 1.968.529, dus bijna 2 millioen dagen in de twee revolutiemaanden! Daarbij dient opgemerkt, dat gedurende de oorlogsmaanden van het jaar bijna $2\frac{1}{2}$ millioen arbeidsdagen door politieke stakingen, dus driemaal zooveel als door economische, verloren gingen. Iedere stakende arbeider heeft van 1 Januari tot 9 November 1918 door stakingen bijna een geheele arbeidsweek, namelijk 5,60 dagen, ingeboet, terwijl zijn verlies, berekend over het geheele jaar 1918, juist 4 dagen beloopt (3,8 voor economische, 4,1 voor politieke stakingen).

Met dergelijke cijfers voor oogen kan het geen verwondering wekken, dat bijvoorbeeld de financieele verliezen van de stakingskas van den Duitschen metaalarbeidersbond bij de door de arbeiders verloren metaalarbeidersstaking in den herfst van 1919 niet minder dan 18 millioen Mark bedroegen! Zulke cijfers

moeten de arbeiders toch tot het inzicht brengen, hoe gevaarlijk een organisatorisch-onvoldoende voorbereide en ondersteunde staking voor hen is. En neemt men ten slotte in aanmerking, dat van alle economische stakingen in het jaar 1918 slechts 33,8 pCt. met succes voor de arbeiders werden bekroond, dan dringt zich telkens weer de vraag op, of de staking wel het geschikte wapen is voor de arbeiders om hun eischen, al zijn zij ook nog zoo billijk, ingewilligd te krijgen en of zij niet een tweesnijdend zwaard is, dat den aanvaller meestentijds ernstiger verwondt dan den aangevallene. In ieder geval — de Deutsche stakingsstatistiek van 1918 bewijst het overtuigend! — mag van dit wapen slechts in het alleruiterste geval en met inachtneming van de oude, beproefde regelen van het arbeidsconflict gebruik worden gemaakt. Mogen de Nederlandsche arbeiders dit leeren zien!

B. W.

INDEX-CIJFERS.

De stijging van het index-cijfer wordt angstwekkend. Waren er over de laatste maanden al toenemingen in het algemeen index-cijfer aan te wijzen van 9 en 8 punten, thans is de toeneming niet minder dan 17,2. Verreweg de grootste stijging, welke in eenige maand sedert Juli 1914 te boeken viel. Het totaalcijfer aan het einde van het jaar bedraagt 7364, tegen 6094 aan het einde van 1918, zoodat er gedurende 1919 een vermeerdering van 21 pCt. in groothandelsprijzen plaats vond. Vergeleken met het einde van Juli 1914 vertoont het totaal een vermeerdering van 187 pCt. Alle groepen hebben deel gehad in de stijging in de laatste maand van het jaar, maar de groep „weefstoffen” heeft er weder het belangrijkste aan bijgedragen. Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „the Economist” ontleende — tabel.

Data	Granen en oleeesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5)	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350 $\frac{1}{2}$	626 $\frac{1}{2}$	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565 $\frac{1}{2}$	345	616	471 $\frac{1}{2}$	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611 $\frac{1}{2}$	472 $\frac{1}{2}$	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414 $\frac{1}{2}$	509	476	686 $\frac{1}{2}$	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809 $\frac{1}{2}$	470 $\frac{1}{2}$	667	619 $\frac{1}{2}$	769 $\frac{1}{2}$	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711 $\frac{1}{2}$	848 $\frac{1}{2}$	3634	165,1
1 April „	949 $\frac{1}{2}$	503	796 $\frac{1}{2}$	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536 $\frac{1}{2}$	937	858 $\frac{1}{2}$	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124 $\frac{1}{2}$	824 $\frac{1}{2}$	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610 $\frac{1}{2}$	1226	834 $\frac{1}{2}$	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432 $\frac{1}{2}$	652 $\frac{1}{2}$	1441	841 $\frac{1}{2}$	1278 $\frac{1}{2}$	5646	256,6
1 October „	1221 $\frac{1}{2}$	726	1509 $\frac{1}{2}$	822 $\frac{1}{2}$	1354 $\frac{1}{2}$	5634	256,1
1 Januari 1918	1286 $\frac{1}{2}$	686	1684 $\frac{1}{2}$	839 $\frac{1}{2}$	1348 $\frac{1}{2}$	5845	263,2
Einde Jan. „	1221 $\frac{1}{2}$	686	1719 $\frac{1}{2}$	829	1329	5785	262,9
„ Febr. „	1235	693	1733	838	1319	5818	264,4
„ Mrt. „	1238	697	1777	836	1319	5867	266,6
„ April „	1244	744 $\frac{1}{2}$	1760	850	1342 $\frac{1}{2}$	5941	270,0
„ Mei „	1247	777 $\frac{1}{2}$	1773 $\frac{1}{2}$	849	1369	6016	273,4
„ Juni „	1274	777 $\frac{1}{2}$	1811 $\frac{1}{2}$	861 $\frac{1}{2}$	1380 $\frac{1}{2}$	6105	277,5
„ Juli „	1274	777 $\frac{1}{2}$	1808	889 $\frac{1}{2}$	1379	6128	278,5
„ Aug. „	1287 $\frac{1}{2}$	775	1920	889 $\frac{1}{2}$	1395	6267	284,8
„ Sept. „	1246 $\frac{1}{2}$	779 $\frac{1}{2}$	1929	889	1394	6238	283,5
„ Oct. „	1271	780	1889	878 $\frac{1}{2}$	1391 $\frac{1}{2}$	6210	282,6
„ Nov. „	1289	782 $\frac{1}{2}$	1848	903	1389 $\frac{1}{2}$	6212	282,6
„ Dec. „	1303	782 $\frac{1}{2}$	1805 $\frac{1}{2}$	866	1337	6094	277,0
„ Jan. 1919	1287	782 $\frac{1}{2}$	1618 $\frac{1}{2}$	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288 $\frac{1}{2}$	782 $\frac{1}{2}$	1596 $\frac{1}{2}$	818	1310 $\frac{1}{2}$	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782 $\frac{1}{2}$	1502	844 $\frac{1}{2}$	1294	5708	259,4
„ April „	1306 $\frac{1}{2}$	752	1512 $\frac{1}{2}$	912 $\frac{1}{2}$	1290 $\frac{1}{2}$	5774	262,4
„ Mei „	1310 $\frac{1}{2}$	776 $\frac{1}{2}$	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741 $\frac{1}{2}$	937	1371 $\frac{1}{2}$	6188	281,3
„ Juli „	1339 $\frac{1}{2}$	805 $\frac{1}{2}$	1854 $\frac{1}{2}$	1033 $\frac{1}{2}$	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822 $\frac{1}{2}$	1877 $\frac{1}{2}$	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817 $\frac{1}{2}$	1979 $\frac{1}{2}$	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427 $\frac{1}{2}$	866	2202 $\frac{1}{2}$	1093	1396	6985	317,5
„ Dec. „	1441 $\frac{1}{2}$	881 $\frac{1}{2}$	2442 $\frac{1}{2}$	1145	1453 $\frac{1}{2}$	7364	334,7

Wat betreft de verandering in December, is de vermeerdering in de groep „voedingsmiddelen” hoofdzakelijk toe te schrijven aan de hogere vleeschprijzen. Aardappelen zijn eveneens hoger, rijst daarentegen iets goedkooper. Een verdere stijging in alle soorten katoen, die ondanks den invloed der vacantiedagen plaats vond in de laatste dagen van het jaar, verklaart voor een groot deel de vermeerdering in de groep „weefstoffen”. Vlas is onveranderd, maar hennep en jute herstelden zich weder van de daling in de vorige maand. Ondanks de daling van huisbrand, vertoont de groep „delfstoffen” een groote stijging. Lood, tin en koper stegen eveneens. Bij de groep „diversen” zijn, behalve verscheidene kleinere stijgingen, petroleum en indigo sterk in de hoogte gegaan.

Uit de bovenstaande tabel ziet men, dat gedurende de eerste drie maanden van het jaar de prijzen geregeld daalden, maar vanaf einde Maart was het indexcijfer voortdurend stijgende, de grootste sprong in Juli en verder in de laatste drie maanden van het jaar. De volgende tabel geeft de prijsbewegingen in elke groep, sedert het begin van den oorlog, weer; Juli 1914 is gelijk 100 gesteld.

Einde van:	Granen en Vleesch	Andere voedingsmiddelen	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen	Totaal
Juli 1914.....	100	100	100	100	100	100
Dec. 1914.....	124	117	82	103	124	109
Juni 1915.....	141	122	90	135	141	127
Dec. 1915.....	155	126	119	154	153	142
Juni 1916.....	172	148	129	193	183	164
Dec. 1916.....	224	157	183	178	201	192
Juni 1917.....	248	185	235	182	230	220
Dec. 1917.....	222	194	274	181	244	228
Juni 1918.....	220	220	294	186	250	238
Dec. 1918.....	226	222	293	186	241	236
Juni 1919.....	231	227	284	202	247	241
Dec. 1919.....	249	250	396	247	263	287

De vermeerdering sedert Juli 1914 in vier van de vijf groepen bedraagt ongeveer 150 pCt., alleen weefstoffen, die een kleine daling in de eerste helft van het afgelopen jaar vertoonden, stegen 296 pCt. In de groep „granen en vleesch” heeft de stijging gedurende het laatste jaar iets meer bedragen dan 10 pCt., in „andere voedingsmiddelen” bijna 13 pCt., in weefstoffen” 35 pCt., in „delfstoffen” 33 pCt. en in „diversen” 9 pCt.

Een vergelijking van de marktnotering van eenige belangrijke handelsartikelen over de laatste zes jaren laten wij hier volgen:

	Einde van:						+ of - sinds 1918
	1914	1915	1916	1917	1918	1919	
Katoen (middl.)	4.47 d.	7.75 d.	10.64 d.	23.02 d.	22.20 d.	30.75 d.	+ 8.55 d.
„ (32's tw.)	7 ^h d.	12 d.	17 ^h d.	37 d.	4 ^h d.	55 ^h d.	+ 14 ^h d.
Henn. (Manilla)	£ 26	£ 47	£ 60	£ 85	£ 100	£ 60.	- £ 40
Zijde (Canton)	11/6	11/6	14/6	24/	25/	48/6	+ 23/6
Vlas	nom.	nom.	£ 94	£ 147	£ 177	£ 230	+ £ 53
Cleveland (ruw ijzer No. 3)	54/	78/	87/6	95/	95/	160/	+ 65/
Stalen rails	127/6	220/	225/	217/6	217 6	350/	+ 132/6
Koper (Stand.)	£ 57	£ 86 ^h	£ 138 ^h	£ 110 ^h	£ 112	£ 116 ^h	+ £ 4 ^h
Tin	£ 144 ^h	£ 168	£ 178 ^h	£ 294	£ 236	£ 347 ^h	+ £ 111 ^h
Lood (Engelsch)	£ 19 ^h	£ 30 ^h	£ 32 ^h	£ 30 ^h	£ 37 ^h	£ 46 ^h	+ £ 9
Talk	30 6	44/6	50/6	72/	88 6	108/	+ 19/6
Petroleum	8 ^h d.	10 d.	13 ^h d.	19 ^h d.	16 ^h d.	21 d.	+ 4 ^h d.
Tarwe	43/3	54/9	74/10	71/	72/3	72/6	+ 3 d.
Gerst	29/9	47/5	67/5	57/7	62/3	105/10	+ 43/7
Haver	25/11	30/	47/4	44/2	50/6	57/2	+ 1/8
Schapenvleesch (prime)	6/10	7/6	10/8	14/	9/6	10/	+ 6 d.
Suiker (W-Ind.)	8/3	27/9	34 ^h /10	40/6	55/6	63/6	+ 8/
Thee	6 ^h d.	7 ^h d.	8 d.	15 d.	16 d.	20 ^h d.	+ 4 ^h d.
Rijst	12/6	14/7 ^h	20/	26/3	26/3	—	—

¹⁾ vreemd lood ²⁾ granuleerd ³⁾ gebroken

Uit de cijfers blijkt, dat alleen hennep van £ 100 tot £ 60 per ton is gedaald. De stijging in ruwe katoen gedurende het jaar — 38^h/₁₀₀ pCt. — en in katoenen garens — 35 pCt. — is niet zoo groot als in 1917. Zoowel zijde als vlas vertoonden aanzienlijke stijgingen. Staal en ijzer, thans vrij van controle, zijn iets in de hoogte gegaan en de andere metalen kwamen aan het einde van het jaar, na aanzienlijke fluctuaties, op een hoger niveau. Petroleum is slechts iets hoger dan twee jaar geleden, maar vertoont een

vermeerdering van 4^h/₁₀₀ d. per 8 lbs. in het afgelopen jaar. De geringe stijging van 3 d. per quarter van tarwe vormt een groot contrast met de aanzienlijke vermeerdering van gerst. De prijzen van vleesch zijn vrijwel onveranderd gebleven, maar zowel suiker als thee noteeren belangrijker hoger.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de „Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1913	1914	1915	1916	1917	1918	Sept. 1919	Oct. 1919
Erwten	157	143	160	230	—	—	—	222
Gort	113	116	142	165	—	123	248	239
Koffie	94	88	91	100	118	174	167	165
Margarine	127	99	102	110	122	136	155	155
Soda	83	83	117	267	—	—	233	217
Stijfsel	103	107	130	157	320	680	440	353
Stroop	100	100	125	161	179	193	200	200
Suiker (basterd)	89	91	105	115	116	120	127	—
„ (melis)	85	89	98	102	103	105	108	—
Thee	112	113	116	119	127	119	141	142
Vermicelli	121	128	203	207	—	—	310	310
Zeep (zachte)	87	87	121	158	—	—	396	308
Zout	80	80	90	90	110	190	160	160

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

AANTEKENINGEN.

Wijzigingen in de Duitse Bankwet. — In verband met de vernieuwing van het 31 December 1920 aflopende octrooi der Reichsbank heeft de regering een wetsontwerp bij de Nationale Vergadering ingediend, waarin enkele wijzigingen van de bankwet worden voorgesteld, waarvan het karakter geheel bepaald wordt door de als gevolg van den oorlog geschapen toestanden.

Het ontwerp houdt zich in de eerste plaats bezig met de *winstverdeling*.

Onder het vigeerend octrooi wordt na een dividend van 3^h/₁₀₀ pCt. en dotatie van de reserve met 10 pCt. van de rest de dan overblijvende winst tusschen rijk en aandeelhouders verdeeld in de verhouding 3 : 1. De oorlogsomstandigheden hebben evenwel de Reichsbank nieuwe ruim vloeiende winstbronnen doen aanboren in de opheffing (4 Augustus 1914) van de belasting van 5 pCt. op de circulatie boven 550 miljoen ongedekt en in de credietverleening aan den Staat door discontingering van enorme posten schatkistpapier.

Bij de wetten van December 1915, Maart 1917, Maart 1918 en Maart 1919 heeft men van haar dan ook op grond van genoemde besparing en winst, gemaakt door zaken alleen met het Rijk, een extra-belasting geheven, waarbij 75, de laatste maal zelfs 80 pCt. van het bedrag, waarmee de winst de gemiddelde winst van 1911, '12 en '13 overtrof, aan het Rijk werd getrokken, terwijl als compensatie van de belastingopheffing het Rijk een vergoeding ontving. Het resultaat van dat alles was, dat b.v. over 1918 het Rijk met 390,5 miljoen Mark ging strijken, terwijl aandeelhouders zich met 15 miljoen tevreden moesten stellen. Eerst wanneer de enorme regeeringscredieten ingekrompen worden (voorshands heeft het daar nog niet veel van) en daardoor de mogelijkheid van wederinvoering der biljetten-belasting geschapen wordt, wordt de maatstaf, die men bij winstverdeling aanlegt, een geheel andere, mede bepaald door de winst, die het bedrijf der Reichsbank dan zal afwerpen. De indieners van het wetsontwerp hebben zich dan ook op het standpunt gesteld, dat het onmogelijk is een winstverdeling te ontwerpen, zowel voor 't heden als voor toekomstige normale tijden geschikt. Hun

restte dus niets anders dan voor te stellen, dat het aandeel van den Staat in de winst zoolang jaarlijks bij de wet vastgesteld zal worden, als de Reichsbank ontheven is van de biljettenbelasting en dat zoodra deze weer ingevoerd wordt over een nieuw winstverdelingsschema onderhandelingen zullen worden geopend. Indien deze afspraken, heeft de Staat het recht per 1 Januari van het daarop volgend jaar het aandeelenkapitaal à pari over te nemen, bevoegdheid, die ook thans bestaat, doch slechts aan het einde eener tienjarige octrooi-periode.

Heeft de oorlog dus de situatie van de Reichsbank zoo gemaakt, dat op het gebied der winstverdeling met een voorloopige regeling moet worden volstaan, zijn politieke gevolgen spiegelen zich af in de voorgestelde wijzigingen in de leiding van het Instituut. De Rijkskanselier blijft deze houden. Door zijn gewijzigde positie in de Rijksregering behoeft hij evenwel niet meer den plaatsvervanger, die hem onder het ancien régime geregeld verving.

Het Bankkuratorium zal in plaats van vier, acht leden krijgen. Hiervan zullen er vier benoemd worden door den Rijksraad (waarvan één door Pruisen voorgedragen), twee zetels zullen worden ingenomen door vertegenwoordigers van de Bondsstaten, terwijl verder de Reichswirtschaftsminister en zijn collega van financiën zitting in het Kuratorium zullen nemen.

De huidige samenstelling van den Zentralausschusz — vertegenwoordiging van aandeelhouders tegenover de leiding — is ook niet meer overeenkomstig den nieuwen toestand. Bestond deze sedert de oprichting der Reichsbank uit vertegenwoordigers van de kringen van bankiers, kooplieden, industrieelen en grondbezitters, thans wil men uit hoofde van hun economische beteekenis een plaats inruimen aan de in hun vakverenigingen georganiseerde arbeiders, de spaarkassen en de coöperatieve verenigingen. De gestegen beteekenis dezer groepen voor het productieproces en voor de vorming van het volksvermogen strekt hiertoe tot motiveering. Medegedeeld wordt, dat bij de spaarkassen over 40 miljoen Mark gedeponerd is, terwijl het aantal coöperatieve credietverenigingen alleen reeds tusschen 22.000 en 23.000 bedraagt.

Op den regel, dat de Reichsbank geneerlei termijnzaken mag doen, scheidt het ontwerp een uitzondering, door termijnzaken in vreemde valuta toe te staan. Deze afwijking vindt haar oorzaak in de hevige schommelingen waaraan de wisselkoersen onderhevig zijn.

Slechts indien de Reichsbank als afneemster van later te leveren devisa's optreedt, heeft de Deutsche exporteur een basis voor zijn calculatie. Waar nu de Reichsbank tijdens den oorlog groote credieten heeft genomen in vreemde valuta om den import te doen doorgaan en deze credieten langzamerhand vervallen, kan zij de door haar op termijn gekochte devisa's ter voldoening harer verplichtingen aan het buitenland aanwenden.

De bevoegdheid is evenwel slechts tijdelijk en loopt af aan het einde van 1930, tegelijk met het octrooi, een tijdstip, waarop naar men mag aannemen de betreffende credieten afgewikkeld zullen zijn.

Ten slotte wordt de band tusschen de Reichsbank en de vier naast haar bestaande circulatiebanken nog wat nauwer aangetrokken dan reeds het geval was.

Zooals bekend mag worden verondersteld, hebben deze laatste zich in 1899 moeten verplichten niet onder het officieele bankdisconto te disconteerden, zoodra dit 4 pCt. of meer is en in andere gevallen niet meer dan ¼ pCt. beneden het disconto der Reichsbank te gaan. Indien deze zelf beneden het gepubliceerde disconto wissels koopt, mogen de Privatnotenbanken hoogstens ½ pCt. daar beneden gaan.

Het doel dezer voorschriften, het disconto der Privatnotenbanken aan dat der Reichsbank vast te koppelen, werd evenwel slechts ten deele bereikt, doordat de

eerste (de Beiersche uitgezonderd) hen door een combinatie van disconto en beleening ontdoken. Tegen een lage rente werden wissels beleend en kort voor den vervaldatum in disconto genomen, of een deel werd gedisconteerd, een ander beleend. Kon deze handelwijze in normale tijden geduld worden, voor den wederopbouw van het economisch leven en het herstel van het ruilmiddel, is o.m. een vaste discontopolitiek noodig.

Daarom moeten de naast de Reichsbank bestaande circulatiebanken zich verplichten wissels niet beneden de discontorente te beleenen. Om de banken den overgang te vergemakkelijken, zal deze verplichting eerst vanaf Januari 1925 gelden.

De Nijverheid van Amsterdam.

— Wij ontvingen de Nieuwjaarsrede, uitgesproken door den heer S. P. van Eeghen, Voorzitter van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel en Fabrieken. Als naar gewoonte is een groote verscheidenheid van gegevens bijeengebracht, waaruit wij in dit No. enkele overnemen, betrekking hebbende op de nijverheid onzer hoofdstad:

„In vele takken van nijverheid wordt geklaagd over gebrek aan grondstoffen en materialen; wat de laatste betreft laat ook dikwijls de kwaliteit van hetgeen men uit het buitenland ontvangt, veel te wenschen over. Ook de sterk verhoogde arbeidsloozen oefenen in vele takken van bedrijf een ongunstigen invloed uit en de verhoogde productie-prijzen leveren bezwaren op, zoowel voor den binnenlandschen handel als voor den export.

De *Machinesfabrieken* en de *Scheepsbouw* kwamen over het algemeen weder in de oude banen terug; het gelegenheids-werk, gedurende den oorlog ter hand genomen, verviel en naar het gewone fabriek was voldoende vraag; het gebrek aan materiaal van goede kwaliteit deed zich hier vooral sterk gevoelen. Constructiewerkplaatsen leden nog sterk onder de tijdsomstandigheden; gebrek aan grondstoffen en aan bewakende werklieden, schommelingen der arbeidsloozen en de koers der vreemde valuta maken calculaties vrij wel onmogelijk en maken het afsluiten van contracten moeilijk, zoo niet onmogelijk.

Droogdokken. De toestand bij de Droogdok Maatschappij steekt dit jaar zeer gunstig af bij dien in 1918. Tengevolge van het vrijkomen der Nederlandsche schepen is het dok-bedrijf zelfs zeer druk.

De Maatschappij dokte in de eerste 11 maanden van dit jaar, 394 schepen; het totaal aantal zal vermoedelijk worden 434, met een inhoud van 790.000 ton, tegen in 1918, 288 schepen met een inhoud van 280.000 ton en in 1917, 351 schepen met een inhoud van 406.469 ton, derhalve een aanmerkelijke stijging.

Met het vrijkomen der schepen is ook het bedrijf in hare fabriek zeer toegenomen, zoodat zij het zeer druk heeft.

De toestand van het bedrijf der *likeurstokerijen* heeft zich in den loop van het jaar veel verbeterd.

Voor het binnenland heeft zich een tijdlang en wel hoofdzakelijk voor de Zuidelijke provincies een meer dan gewone vraag doen gelden, welke waarschijnlijk gebaseerd was op inkoop, die op de een of andere wijze over de grens werden gebracht.

De export heeft zich ook weder langzamerhand op vrij bevredigende wijze ontwikkeld, in aanmerking genomen, dat zoovele landen, die vóór den oorlog groote afnemers van Hollandsche likeuren waren, voor goed, of gedeeltelijk, dan wel tijdelijk, voor deze artikelen zijn gesloten.

De treurige economische toestand der wereld, waarvan een luxe-artikel (waaronder de Hollandsche likeuren in de eerste plaats moeten worden gerangschikt) heeft te lijden, gepaard aan de groote anti-alcoholbeweging, welke zich in meer of mindere mate in alle landen voordoet, maakt, dat het likeurstokersbedrijf een zeer ernstigen tijd tegemoet gaat. De meeste grondstoffen voor het bedrijf benoodigd, bleven hoog in prijs en dit, gepaard aan de hogere arbeidsloozen en korteren werktijd, is oorzaak, dat zoowel de exportprijzen als die, voor het binnenlandsch gebruik, aanmerkelijk hooger zijn dan die van vóór den oorlog.

De *Rijwielen- en Automobiellindustrie* werkten onder betere omstandigheden dan verleden jaar. Wel leverde ook hier, vooral in den aanvang van het jaar, het bekomen van goede materialen moeilijkheden op en beperkten deze de productie; de prijzen waren bevredigend; naar auto's en motorrijwielen was levendige vraag.

In den toestand der *Sigarenfabrieken* is nog weinig verbetering gekomen; de hooge prijs van tabak en de hooge

werkloonen oefenen een ongunstigen invloed uit. De schommelingen in de buitenlandsche valuta maken export naar het buitenland nagenoeg onmogelijk. Slechts enkelen hebben veel werk en hebben niet te klagen.

De *Confectiefabrieken* hadden het gedurende de eerste helft van het jaar slecht; de weinige vraag naar goederen, waarvan ik in mijne vorige rede gewaagde, bleef ook in de eerste helft des jaars bestaan; daarna kwam zeer groote vraag naar gebreide artikelen; deze vraag werd van de zijde der detailverkoopers bijzonder groot, toen aan de gemeentewerklieden eene extra loonuitkeering werd gedaan. De hooge arbeidsloonen en katoenprijzen hadden invloed op de verkoopsprijzen.

De *Brouwerijen* verheugen zich in beteren aanvoer van grondstoffen en stelden deze hun in staat, althans in het laatste gedeelte van het jaar, weder voor export te fabriceren. De hogere prijzen der grondstoffen deden de verkoopsprijzen sterk rijzen en dit had invloed op den afzet.

De *Boek- en Steendrukkerijen* hadden over het algemeen volop werk. De hooge prijzen der grondstoffen en herhaaldelijk verhoogde arbeidsloonen deden hier haren invloed gelden.

De *Azijsmakerijen* hadden zeer sterk te lijden onder de buitensporig hooge prijzen der grondstoffen, waarmede de verkoopsprijzen niet in overeenstemming waren.

De *Zuavelzeurfabriek* had in het eerste halfjaar weinig afzet; het tweede gedeelte des jaars was normaal.

De *Cacao- en Chocoladefabrieken* kregen weder ruimen toevoer van grondstoffen; ook hier hadden de hogere prijzen der grondstoffen en de hooge arbeidsloonen invloed op den prijs van het product. Ook de export werd weder ter hand genomen, ofschoon de valutakoersen daarop ongunstigen invloed hadden.

De *Superfosfaatfabriek* leed dit jaar nog sterk onder gebrek aan grondstoffen, waardoor de fabricatie van haar hoofdproduct stil stond."

Internationale credietverleening. — In aansluiting aan het eerste artikel in dit nummer mogen hier enkele bezwaren van principiëlen aard, die de heer Keynes bij den huidige stand van zaken in Europa en de geestesgesteldheid in verschillende der Ententelanden tegen het denkbeeld eener internationale credietverleening in het midden brengt, een plaats vinden:

„De voornaamste tegenwerpingen tegen alle variëteiten van dit soort van project zijn, naar ik meen, de volgende. De Vereenigde Staten zijn, na de ervaringen van den laatsten tijd, niet geneigd zich verder in te laten met de zaken van Europa en hebben bovendien voor het oogenblik niet voldoende kapitaal beschikbaar om dit op groote schaal te exporteerden. Er is geenerlei garantie dat Europa financieelen steun voor het juiste doel zal gebruiken, dat zij het niet veeleer zal verkwisten en over twee of drie jaar weder in precies dezelfde kwade omstandigheden zal zijn als thans — M. Klotz zal het geld gebruiken om de dag van belastingheffing wat verder uit te stellen, Italië en Jugo-Slavië zullen met de verkregen fondsen elkander gaan bevechten, Polen zal het gebruiken om tegenover al haar bureu de militaire rol te gaan spelen, die Frankrijk haar heeft toegedacht, de regeerende klassen van Roemenië zullen den buit onder elkander gaan verdeelen. Om kort te gaan, Amerika zou haar eigen kapitaalontwikkeling hebben vertraagd en haar eigen kosten van levensonderhoud hebben verhoogd, alleen opdat Europa nog een of twee jaar langer met de practijken, de politiek en de mannen van de laatste negen maanden (Keynes schreef in November j.l.) zal kunnen voortgaan. En wat steun aan Duitschland betreft, is het redelijk of zelfs aanvaardbaar, dat de Europeesche Geallieerden, na Duitschland van zijn laatste kruimel bedrijfskapitaal te hebben beroofd, in lijnrechten strijd met de argumenten en de uitdrukkelijke meening van de Amerikaansche financieele vertegenwoordigers te Parijs in, thans zich tot de Vereenigde Staten zouden wenden voor fondsen ten einde het slachtoffer weer voldoende op de been te helpen om over een jaar of twee de plundering opnieuw te beginnen!

„Op deze tegenwerpingen is — zoo gaat Keynes voort — gelijk de zaken nu staan, niet te antwoorden. Wanneer ik invloed had bij de Amerikaansche Treasury, dan zou ik geen cent leenen aan wie ook van de tegenwoordige regeeringen van Europa. Aan geen van hen mogen gelden worden toevertrouwd, die wij zouden bestemmen tot voortzetting van een politiek, die, in spijt van 's Presidenten mislukking, om hetzij de macht, hetzij de idealen van het Amerikaansche volk omhoog te houden, vermoedelijk zoowel door de Republikeinsche en als door de Democratische partij gemeenschappelijk worden veroordeeld."

Scherp als de heer Keynes zich in deze woorden uitlaat, is hij niettemin niet zonder hoop. Hoofdzaak is echter, dat de geest in Europa zich vernieuwt. Weten de West-Europeesche volken de in den oorlog gegroeide gevoelens van haat en wraakzucht op zijde te zetten en weder tot een juist inzicht te geraken in de onderlinge afhankelijkheid en de economische solidariteit, die ten slotte allen in het wezen der zaak omvat — een inzicht, waartoe de harde noodzaak hen toch zal brengen — dan meent Keynes, dat de Vereenigde Staten zich, ten slotte ook in hun eigen belang, niet langer afzijdig zullen mogen houden.

Rectificatie: De heer Mr. A. Spanjer schrijft ons alsnog:

„In mijn artikel in het No. van 24 Dec. 1919, pag. 1193, kolom 1, 2e alinea, 3e zin, onder de cijfers moet de zinsnede:

„Deze bepaling geldt, evenals die omtrent het belastingvrije inkomensdeel, niet voor die niet-Duitschers, die naar hun gansche inkomen belastingplichtig zijn," luiden:

„Deze belasting geldt, evenals die omtrent het belastingvrije inkomensdeel, niet voor de — op voormelde wijze — slechts voor een deel van hun inkomen belastingplichtigen."

Op pag. 1193 v. d. jaargang 1919, 2e kolom onder Ia in te lasseschen voor „Kuxe": „aandeelen".

In de rubriek „Overzichten" vindt men het „Huidenbericht 1919" van de makelaars Grisar & Co. opgenomen.

BOEKAANKONDIGING.

Evolution de Droit Fluvial International du Congres de Vienne au Traité de Versailles 1815—1919, par le Jonkheer W. J. M. van Eysinga, Professeur de Droit à l'Université de Leyde. A. W. Sijthoff, Leiden.

Het beknopte vlugschrift hierboven vermeld, bespreekt de evolutie waarvan de titel gewaagt. Had het Weener-Congres in 1815 volkenrecht gemaakt, Parijs in 1919 deed het ook. Maar in menig opzicht met den van ouds beruchten Franschen slag. De taak dien de schrijver zich stelt bestaat in het nagaan, welke de rechtsontwikkeling van het internationaal rivierenrecht sedert Weenen is geweest en wat het tractaat van Versailles daarvan heeft willen scheppen. Hij bespreekt het recht ten opzichte van drie rivieren, den Rijn, den Donau en den Congo. Het verschil in geografische, ethnografische en politieke gesteldheid van elke dier rivieren, bracht vanzelf verschil in recht en regel met zich.

Voor ons is de Rijn het belangrijkste, want de Rijn is voor een groot deel onze Rijn.

Het meest kenmerkende in de rechtsevolutie is het gestadig groeien van vrijheid van beweging en vrijzinnige internationaliseering, waarbij alle hinderlijke belemmering der vrije vaart geleidelijk is opgeheven. De schrijver schetst ons in enkele breede trekken het karakter van het Rijnregime, de rechtsgelijkheid der eenige machthebbers, de Oeverstaten zelf, ieder met ééne stem; de aan die Staten overgelaten hydrotechnische zorg over de rivier; de werkingsfeer der Centrale Commissie, en het feit, dat vrijheid van ontwikkeling, niet gestoord door politieke invloeden, geleid heeft tot alleszins bevredigende toestanden.

Op gelijke wijze wordt daarna gehandeld over Donau en Congo, en het karakteristieke betreffende het rechtsregime dier stroomen aangewezen.

De slotperiode is gewijd aan het tractaat van Versailles, en om dat slot is het blijkbaar den schrijver alleen te doen.

Daar hetgeen hij te zeggen heeft vooral voor buitenlandsche ooren is bestemd, werd ook de Fransche taal het voertuig der gedachte.

De regelingen, die men geleidelijk deelachtig was geworden, waren van practischen, technischen, zakelijken aard.

Wat Versailles in het leven wil roepen is louter ingegeven door politiek. Als de toeleg gelukt, een achteruitgang. „Het schijnt — zegt S. — dat het feit der instelling voor de Duitse stroomen van internationale commissiën, alleen verklaarbaar is door een verlangen naar politiek overwicht op die rivieren. Die onderstelling wordt vrijwel tot zekerheid als men nagaat, dat met uitzondering van de Oder-commissie, de niet-oeverstaat elementen in de rivier-commissiën allen deel uitmaken van de Entente. Waaruit volgt dat de commissiën minder geïnternationaliseerd dan geëntentiseerd zijn. Die nieuwigheid komt nog scherper uit door het volgende feit: terwijl in alle riviercommissiën met uitzondering der gemengde Donau-commissie, die nooit gewerkt heeft en waarin Oostenrijk gepoogd had voor zichzelf een overwegenden invloed te bemachtigen — zelfs in de Europeesche Donau-commissiën en in die welke bij art. 17 der Congoacte wordt voorzien, alle vertegenwoordigde Staten gelijke stemmen hebben en ieder over ééne stem beschikt — kan integendeel in de riviercommissiën van het Vredesverdrag één Staat over meer stemmen beschikken dan een ander. Het zijn politieke redenen die in hooge mate de natuur van dit onderscheid, vooral voor den Rijn, bepalen.”

Inderdaad maken de artikelen 354 en volgende van het Vredesverdrag, handelend over Rijn en Moezel, een zonderlingen indruk. De Mannheimer Conventie van 1868, zoo begint men, blijft bestaan. Grondslag van die Conventie is dat de Souvereinen tot wier landen de stroom behoort, ten gemeenen nutte hun gezamenlijke belangen regelen. Zij noemen zichzelf doorlopend, de Oeverstaten en „iedere Oeverstaat” (art. 43) benoemt een Commissaris. Deze tezamen vormen de Centrale Commissie. En ofschoon niet met zoovele woorden bepaald, blijkt uit art. 44, dat ieder ééne stem heeft, waaraan ook nooit is getwijfeld. Frankrijk dat Oeverstaat was in 1868 behoorde tot de contractanten; toen het die kwaliteit verloor, werd het ook niet langer als Contractstaat beschouwd. Het tractaat waakt er bovendien voor dat soevereiniteitsrechten niet worden aangetast.

Terwijl nu volgens art. 354 Versailles dit tractaat van 1868 de Rijnnavigatie blijft beheerschen, komt 355 met een regeling aan, die inderdaad aan de Conventie een ander aanzien geeft. Frankrijk is, als voorheen, voor een klein deel weer Oeverstaat geworden, en komt er dus weer bij. Maar daarenboven komen, behalve Zwitserland dat althans voor het bovenste stuk Oeverstaat is, nog Italië, België en Engeland, als Rijnpotentaten te voorschijn! Frankrijk erlangt nu vijf stemmen met vijf leden der Commissie, (waaronder de Voorzitter die *Frankrijk* benoemen zal) terwijl alle Duitse Staten tezamen vier, en de rest ieder twee stemmen krijgt. En die stemmen worden gebruikt en gerekend, of de dragers present zijn of niet. Frankrijk en Duitschland worden dus gelijk met den voorsprong alleen van den Voorzitter. De vaartvrijheid wordt dan ten aanzien van Duitschland belangrijk ingekort. Frankrijk krijgt daarenboven nog eenige rechten omtrent wateraftapping en aanleg van allerlei werken, het legt aan Duitschland nog een aantal verplichtingen op, waaronder ook die dat het vóóraf toestemmen moet in alle regelingen, die later zullen gemaakt worden.

Dit alles is geen regeling meer tusschen geheel gelijkberechtigde Staten omtrent een gemeen belang. Het is voor een goed deel politiek.

Wat Duitschland aangaat hebben wij niets te zeggen. Wij zijn geen partij in het Vredesverdrag.

Maar wat onszelf betreft hebben wij ons soms neer te leggen bij wat men buiten ons over ons gelieft vast te stellen? Natuurlijk niet, wij zijn immers geen

partij in het Vredesverdrag. En dat wij, toetredend tot den Volkenbond, gelijk ons belang medebrenge en wij ook zeker doen zullen, niet tevens in het Vredesverdrag partij worden, en de bepalingen daarvan ons niet binden, dit wordt door niemand betwijfeld.

Evenmin als dat de tractaten, waarin wij wél partij zijn, en waarin wij een zoo belangrijke rol vervullen als in het Rijncontract, niet buiten ons om kunnen worden gewijzigd of afgeschaft.

De auteurs van het Verdrag zelf hebben het niet anders verstaan.

Datzelfde art. 354, dat in zijn vijfde alinea bepaalt, dat de „modifications”(?) in de Conventie van Mannheim dadelijk zullen worden aangebracht, laat daarop volgen: Les Puissances alliées et associées se réservent le droit de s'entendre à cet égard avec les Pays-Bas. L'Allemagne s'engage dès à présent si elle en est requise, à donner son adhésion à tout accord de cette nature.

Zooals men uit de formuleering ziet, het is luchtigjes gedacht en in elkaar gezet, en vooral op een wijze die in het feit der overwinning haar verklaring vindt.

Doch de beteekenis dezer alinea is niet zoozeer, dat de Mogendheden die kleinigheid met Nederland wel even zullen opknappen, dan wel deze, dat aan Duitschland de pas wordt afgesneden, iets *niet* goed te vinden als de Entente het met Nederland mocht eens worden.

Het is duidelijk, dat het voorgestelde zóó als het daar voor ons ligt door ons niet gaaf aanvaard kan worden. Deze evolutie, gelijk de heer Van Eysinga terecht opmerkt, zou zich gaan bewegen „dans le sens de servitudes politiques,” en dat behoeven wij niet te dulden.

Evenals in de Belgische quaestie zal Nederland met kalmen en vasten tred zijn weg moeten gaan. En het is kwalijk aan te nemen, dat het dan niet verkrijgen zou, wat het recht heeft te erlangen.

Naarmate wij de oorlogsdagen met hun amorale mentaliteit verder aan den horizon zien wegdeinen, keeren langzaam aan begrippen van recht en redelijkheid terug. De machtspsychose heeft haar crisis gehad en de Mogendheden zijn onze vijanden niet.

Maar zoo wij kalmte en vastberadenheid behoeven — duidelijkheid ook.

Zachte aanwijzingen onzer meeningen zijn onvoldoende. Wij hebben van de Mogendheden niets te vreezen, mits wij zelf hen niet vreezen. En wij vinden onzen schuts in de bepalingen van den Volkenbond zelf, welks leden „s'engagent à respecter et à maintenir contre toute agression extérieure l'intégrité territoriale et l'indépendance politique de tous les Membres de la Société.”

Mr. B. C. J. LODER.

Gedenkbboek, uitgegeven door de Vereeniging Beurs voor den Diamanthandel, ter gelegenheid van haar 30-jarig bestaan. Amsterdam, Dec. 1919, 138 blz.

Niet minder dan 36 medewerkers telt dit gedenkbboek. Velen beperken hun bijdrage tot een gelukwensch of een persoonlijke herinnering. Anderen echter brengen waardevolle gegevens voor een inzicht in den groei en de economische functie der instelling.

In de eerste plaats geldt dit van het 43 bladzijden tellend artikel, dat de secretaris Mr. J. Hillesum aan de geschiedenis der Vereeniging wijdt. Bij de oorlogsjaren staat hij in het bijzonder stil. Als in zoovele bedrijven heeft ook deze Vereeniging in dien tijd een belangrijke taak te vervullen gehad. Een tweetal comités, voor den uitvoer en den invoer, werden in het leven geroepen.

Het opgewekt leven en de gestadige groei der Vereeniging, waarvan uit zoo menige bijdrage blijkt, wordt in cijfers gebracht in het artikel van den heer A. Sajet. Met dien groei houdt het eigen kapitaal der Vereeniging, dat eind 1918 f 164.000 bedraagt, geli-

ken tred. Te betreuen is, dat omtrent den omvang van de ter Beurze gedreven handel blijkbaar geen cijfers konden worden verstrekt.

Het gedenkboek is uitnemend uitgevoerd en van tal van afbeeldingen voorzien.

ONTVANGEN:

Rede, uitgesproken door den heer S. P. van Eeghen, voorzitter der Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam, in de zitting dier Kamer van 5 Januari 1920. Amsterdam 1920.

* *Annuaire international de Statistique*, publié par L'Office permanent de l'institut international de statistique. III Etat de la population (Amérique). La Haye, van Stockum & Fils 1919.

Vergelijkende cijfers per 1 Jan. 1919 van in het buitenland werkende Nederl. Hypotheekbanken, samengesteld door J. W. Sandifort.

Verslag over 1918 van den Postchèque- en Giro-dienst.

Het verslag dat zeer uitvoerig is bevat tal van interessante statistieken en grafieken, die een duidelijk beeld geven van de ontwikkeling van het bedrijf. Te betreuen is wellicht de vertragung waarmede het verslag wordt gepubliceerd.

* Wordt nader aangekondigd.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Journal of Political Economy. — Chicago, November 1919.

A. B. Wolfe, Intensive industrial training under governmental auspices in war time; J. O. McKinsey, Accounting as an administrative aid; H. G. Moulton, Will prices fall?

Weltwirtschaft. — Berlijn, October 1919.

E. D. Morel, Der englisch-deutsche Handelskrieg; P. Rieblke, Die organisationstätigkeit deutscher Arbeiter im Auslande; E. Trott-Helge, Deutsche Geschäftstätigkeit in Südamerika trotz des Krieges; H. Fehlinger, Deutsche im Australien; A. Seifert, Der künftige Ueberseeverkehr Deutschösterreichs und Ungarns; Wernecke, Der Mittelschottische Schifffahrtskanal; E. Lövinger, Amerikanisch-Critische Unternehmungen in französischen Häfen.

Idem. — Berlijn, November 1919.

Prof. Dr. O. Blum, Verkehrsgeographische Betrachtungen über die Lage der Städte; P. M. Grempe, Das Arbeitsfeld unserer ausländischen Hilfsvereine nach dem Kriege; Dr. Fr. Grabowsky, Vorschläge zum Reichsnotopfer; Dr. Seydel, Können Seeschifffahrt und Aussenhandel verstaatlicht werden? Günther, Das Auslandsdeutschtum und die neue Zeit; H. Emmerling, Die Japanische Einwanderung in Brasilien.

Technik und Wirtschaft. — Berlijn, October 1919.

G. Voigtmann, Landindustrie; Schulz-Mehrin, Arbeitstellung und Arbeitsverbindung; H. Weber, Die Bedeutung des deutschen Waldes als Holzversorgungsquelle für unser Wirtschaftsleben; W. Büsselberg, Die landwirtschaftliche Genossenschaft als Trägerin des Fortschrittes und des Kredites; Schulz, Zinn und Zink in der Kriegswirtschaft; E. Werner, Die finanziellen Ergebnisse der deutschen Maschinenbau-aktiengesellschaften im Jahre 1917.

Idem. — Berlijn, November 1919.

Mattern, Die Wasserwirtschaft in der Mark und ihre zukünftigen Aufgaben; E. Philippi, Innenkolonisation auf Mooren; A. Vautrin, Die Ermüdung

MAANDCIJFERS.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (SUPREME ECONOMIC COUNCIL)

		Maandel. gemidd.		1919							
		1913	1918	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	24,336	19,282	17,543 ¹⁾	24,612 ¹⁾	17,754 ²⁾	19,905 ¹⁾	15,042 ²⁾	18,352 ²⁾	21,720 ¹⁾	19,364 ²⁾
	Ver. Staten	43,087	51,809	31,985	45,091	38,583	40,370 ²⁾	53,238 ¹⁾	44,290 ²⁾	54,911 ¹⁾	—
	Frankrijk	3,404	2,078	1,743 ³⁾	1,733 ³⁾	858 ³⁾	1,431 ³⁾	1,782 ³⁾	1,838 ³⁾	2,065 ³⁾	—
	Duitschland	15,961	13,366 ⁴⁾	5,091 ⁴⁾	8,772 ⁴⁾	8,312 ⁴⁾	10,805	8,712	9,729	—	—
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	767	663	673	654	671	530	583	452	640
	Ver. Staten	2,622	3,306	2,518	2,142	2,149	2,468	2,788	2,529	1,894	—
	Frankrijk	434	110	—	—	—	—	—	—	—	—
	Duitschland	1,608	979 ⁴⁾	442 ⁴⁾	533 ⁴⁾	535 ⁴⁾	576	569	529	559	—
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	1,980	Kwartaals-opgave		2,524	Kwartaals-opgave		2,817	Kwartaals-opgave	
	Ver. Staten	148	3,646	—		3,874	—		3,471	—	
	Frankrijk	229	52	—		110	—		175	—	
	Duitschland	545	—	—		—	—		286	—	
Imports (netto) 1000 £	Engeland	54,930	107,100	98,864	124,162	110,982	141,383	133,521	132,876	133,844 ⁵⁾	123,298
	Ver. Staten	30,501	50,869	49,631	66,248	56,770	69,433	61,754	88,374	86,597 ⁵⁾	—
	Frankrijk	28,071	66,383	88,342	73,558	90,946	93,513	—	91,926	—	—
	Duitschland	44,129	—	62,804	51,228	83,112	44,885	44,495	50,304	49,218	—
Exports (bin-nenlandsche producten) 1000 £	Engeland	43,770	41,785	58,482	64,345	64,562	65,315	74,773	66,500	79,061	87,110
	Ver. Staten	42,505	105,000	141,682	124,051	187,017	116,534	132,226	121,262	131,648 ⁵⁾	—
	Frankrijk	22,934	13,811	14,103	17,101	19,133	24,735	—	27,760	—	—
	Duitschland	41,374	—	12,152	11,746	16,250	15,087	18,132	22,540	25,520	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	1,934	2,207	2,380	2,415	2,811	2,777	2,832	2,872	2,678
	Ver. Staten (gel. en ballast) ..	4,440	3,666	3,563	4,067	4,464	5,054	4,704	—	—	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,654	1,678	1,889	1,793	1,853	1,878	2,131	—	—
Index-cijfers: Groothand. prijzen	Engeland (Economist)	100	224.9	214.4	222.4	229.8	239.6	241.5	244.7	252.4	259.4
	Ver. Staten (Bradstreet's)	100	203.2	187.7	187.2	196.5	205.2	217.2	211.5	212.0	216.2
	Frankrijk	100	339.2	332.2	325.1	—	348.6	347.5	360.0	383.8	—
Wisselkoersen: (wekel. gemiddelde)	New York op Londen	100	97.95	95.54	95.90	94.98	91.04	87.59	85.94	86.15	84.21
	New York op Parijs ..	100	92.56	86.49	82.36	80.42	74.81	65.35	61.21	60.32	56.28
	Parijs op Londen ..	100	105.53	110.66	116.07	117.89	122.56	134.37	140.24	142.45	152.61

¹⁾ Vijf weken. ²⁾ Vier weken. ³⁾ Inclusief de productie van Lotharingen.

⁴⁾ Exclusief de productie van Elzas-Lotharingen en Luxemburg sedert October 1918. ⁵⁾ Voorloopige opgave.

und ihre Berücksichtigung beim industriellen Arbeitsvorgang; *H. Hillig*, Das Maschinenplakat; *H. Weber*, Die Bedeutung des deutschen Waldes als Holzversorgungsquelle für unser Wirtschaftsleben (Schluss); *Schulz*, Aluminium, Blei und Antimon in der Kriegswirtschaft; *Werneburg*, Schadenersatz- und Bereicherungsanspruch bei Patentverletzungen.

The quarterly journal of economics. — Cambridge, November 1919.

F. W. Taussig, The present and future of the international trade of the United States; *H. B. Vanderveblue*, Railroad valuation by the interstate commerce commission I; *L. M. Sears*, British industry and the American embargo; *C. J. Foreman*, A division among theorists in their analysis of profits; *K. Simpson*, Price fixing and the theory of profit; *L. R. Gottlieb*, Debts, revenues and expenditures, and note circulation of the principal belligerents.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer haver- en gerstafval. De N.U.M. is gemachtigd tot het verleenen van uitvoervergunningen voor haverafval en gerstafval, zijnde afvalproducten van de haver- en gortfabricage.

Regeeringsbloem en -meel. Met ingang van 2 Januari a.s. zal onder regeeringsbloem worden verstaan een mengsel van 10 K.G. Amerikaansche bloem en 90 K.G. bloem, verkregen door uitmaling op 74 pCt. van 10 K.G. inlandsche rogge, 10 K.G. inlandsche tarwe en 80 K.G. buitenlandsche tarwe. Regeeringsmeel wordt dan samengesteld uit 25 pCt. inlandsche rogge, 10 pCt. inlandsche tarwe en 65 pCt. buitenlandsche rogge.

De prijs voor levering van regeeringsbloem aan de gemeenten blijft f 36 per 100 K.G. De inkooprij voor de gemeenten van meel wordt f 29,75, de verkooprij blijft f 15 per 100 K.G.

Uitvoer kaas. De Minister van Landbouw heeft het tijdstip, met ingang waarvan uitsluitend vergunningen tot uitvoer van kaas met Rijkmerk zullen worden verstrekt, bepaald op 1 Februari a.s.; de bepaling zal uitsluitend gelden ten opzichte van alle na 31 Januari gemaakte kaas, bereid in de gebruikelijke vormen voor Goudsche en Edammerkaas en in broodvorm.

Binnenscheepvaart. De Minister van Landbouw heeft, met intrekking van zijne beschikking van 4 Februari j.l., vastgesteld een in de Staatscourant No. 270 volledig afgedrukte binnenscheepvaartregeling, die met ingang van 27 December in werking treedt.

Met ingang van dien datum komen te vervallen de maximumvrachten voor den sleepdienst, alsmede de maximumvrachten voor de beurtvaart en is ook het zegelen der vrachtljsten in de beurtvaart niet meer verplicht.

In Staatsblad No. 799 is afgekondigd het K. B. van 3 December, tot wijziging van heffingen in de binnenscheepvaart.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK

	December 1919		December 1918	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders waarvan door de H.-bank plaatselijk...	28.222	f 1.428.476.687	19.464	f 666.081.889
Ter voldoening van Rijksbelast.	9.870	„ 1.102.371.287	4.805	„ 414.795.825
	1.343	„ 8.553.212	1.244	„ 5.360.358

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 6	12 Juni '19
Bel. Binn. Eff. 4 1/2	1 Juli '15	Bk. v. Noorw. 6-6 1/2	18 Dec. '19
Vrsch. in R.C. 5 1/2	19 Aug. '14	Zwits. Nat. Bk. 5	21 Aug. '19
Bk. van Engeland 6	6 Nov. '19	Belg. Nat. Bk. 3 1/2	6 Oct. '19
Duitsche Rijksbk. .5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5	12 Nov. '19
Bk. van Frankrijk 5	21 Aug. '14	Bank v. Italië 5	10 Jan. '18
Oostenr. Hong. Bk. 5	12 Apr. '15	F. Res. Bk. N.Y. 4 1/2-5 1/2	—
Nat. Bk. v. Denem. 7	21 Nov. '19	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
10 Jan. '20	4 1/8	3 1/2	5 3/8 1)	4-5/8	—	9 3/4-10 1)
5-10 J. '20	4 1/4-1 1/8 2)	3 1/2-3 3/4	5 3/8	4-5/8	—	5-10
29 D.-3 J. '20	4 1/4	4 1/4-5	5 3/8-3/4	4-5/8	—	6-25
22-27 D. '19	4 1/4	4 1/2-5	5 3/8	4-5/8	—	10-16
6-11 J. '19	3 3/4	3-1/2	3 1/2	4-5/8	—	3 1/2-6
7-12 J. '18	2 7/8-3 1/8	3-4	4	4-5/8	—	3 1/2-4
20-24 Juli '14	3 1/8-3 1/4	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1 1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Notering van 9 Januari. 2) Het particulier disconto der gemeentewissels was in de afgelopen week 1/4-1 1/2 pCt. hooger.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Ook deze week waren de wisselkoersen weder flauw, echter zonder dat groote schommelingen of belangrijke dalingen voorkwamen. Londen liep dagelijks iets terug 10.08—10.02. Dezelfde richting volgde Parijs 24.60—23.90. Brussel was aanvankelijk eveneens flauw, maar werd later iets beter. Marken hielden zich in het begin der week goed op prijs, later werd echter het aanbod weder te sterk, zoodat een lichte daling intrad en het slot op het laagste punt was. Ook Weenen was wederom lager 1.42 1/2—1.30. New York liep aanvankelijk ook iets terug, maar was overigens de eenige wissel, die een voordeel kon aanwijzen, 266—265 1/2—267. Skandinavië weder belangrijk flauwer; vooral Kopenhagen zeer sterk aangeboden en weder op het laagste punt. 50.80—48.75. Zwitserland, Spanje en Argentinië bijna zonder verandering. Praag en Warschau zeer flauw, daarentegen Finland iets meer gevraagd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen 1)	Parijs 1)	Berlijn 1)	Weenen 1)	Brussel 2)	New York 2)
5 Jan. 1920..	10.07 1/2	24.60 ^m	5.40	1.42 1/2	24.60	2.65 7/8
6 „ 1920..	10.08 1/2	24.70 ^j	5.42 1/2	1.40	24.45	2.65 7/8
7 „ 1920..	10.08 1/2	24.47 1/2	5.35	1.40	24.45	2.65 7/8
8 „ 1920..	10.05 1/2	23.77 1/2	5.22 1/2	1.37 1/2	23.87 1/2	2.66 1/4
9 „ 1920..	10.04 1/2	23.82 1/2	5.22 1/2	1.35	24.10	2.67 1/8
10 „ 1920..	10.01 1/2	23.90	5.20	1.30	—	—
Laagste d. w. 1)	10.01 1/2	23.70	5.15	1.30	23.80	2.65 1/2
Hoogste „ „ 1)	10.09	24.75	5.47 1/2	1.45	24.60	2.67 1/4
3 Jan. 1920..	10.08 1/2	24.42 1/2	5.35	1.47 1/2	24.55	2.67 1/2
24 Dec. 1919..	10.19 1/2	25.15	5.52 1/2	1.55	25.85	2.65 3/8
Muntpariteit..	12.10 1/2	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Notering van 2 Januari.

Data	Stockholm 1)	Kopenhagen 1)	Christiania 1)	Zwitserland 1)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
5 Jan. 1920	57.15	50.90	54.20	47.30	51.10	101 3/4
6 „ 1920	53.75	49.75	53.85	47.20	51.—	101 3/4
7 „ 1920	56.60	49.25	53.50	47.20	50.80	101 3/4
8 „ 1920	56.20	48.60	53.20	47.15	50.90	101 3/4
9 „ 1920	56.60	48.50	53.25	47.35	51.—	101 3/4
10 „ 1920	56.75	49.—	53.50	47.35	50.90	101 3/4
L'ste d. w. 1)	56.20	48.25	53.—	47.05	50.50	101 3/4
H'ste „ „ 1)	57.40	51.—	54.30	47.50	51.25	101 3/4
3 Jan. 1920	57.40	51.—	54.25	47.40	51.10	101 3/4
24 Dec. 1919	57.30	51.30	55.12 1/2	47.95	51.—	101 3/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in ct. p. 4 Rm.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
10 Jan. .. 1920	3.74.50	11.12	nom.	37 ³ / ₈
Laagste d. week	3.74.25	10.76	nom.	37 ³ / ₁₆
Hoogste ,, ,,	3.80.—	11.16	nom.	37 ¹ / ₂
3 Jan. .. 1920	3.79.—	10.75	nom.	37 ¹ / ₂
27 Dec. .. 1919	3.80.—	10.61	nom.	37 ¹ / ₂
Muntpariteit ..	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ⁷ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Londen	Noteerings-eenheden	24 Dec. 1919	3 Jan. 1920	5-10 Jan. Laagste	10 Jan. 1920 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ³ / ₈	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d.p.gd.pes.	61 ¹ / ₂	62 ³ / ₈	61 ¹³ / ₁₆	63
Calcutta	sh/d.p.rup.	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄
Hongkong ..	id. p. \$	4/11 ¹ / ₂	Feestd.	4/11	5/0 ¹ / ₂
Lissabon	d. p.escudo	20 ³ / ₄	19 ¹ / ₄	16 ¹ / ₂	19 ³ / ₄
Madrid	Peset. p. £	19.90	19.81	19.60	20.04
*Montevideo ¹⁾	d.p.peso	65	65 ³ / ₄	65 ¹ / ₂	67 ¹ / ₄
Montreal	\$ per £	4.13	4.13	4.04	4.13
*R.d.Janeiro.	d.p.milr.	17 ³ / ₄	17 ²¹ / ₃₂	17 ²³ / ₃₂	17 ¹⁵ / ₁₆
Rome	Lires p. £	49.55	50.25	50.00	50.60
Shanghai ..	sh/d.p.tael	8 ¹ / ₂	7/11 ¹ / ₂	7/9	8/2
Singapore ..	id. p. \$	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄	2 ¹ / ₄
*Valparaiso..	d.p.pap.p.	11 ¹ / ₁₆	12 ⁷ / ₁₆	12 ¹ / ₂	12 ¹³ / ₁₆
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/7 ¹ / ₂	2/7 ¹ / ₂	2/7 ¹ / ₂	2/8 ¹ / ₄

* Koersen der voortgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen te New York

10 Jan. 1920	78 ¹ / ₂ ¹⁾	135
3 " 1920	76 ³ / ₈	130 ¹ / ₂
27 Dec. 1919	77 ¹ / ₂ ²⁾	132 ¹ / ₂
20 " 1919	78 ¹ / ₂ ³⁾	133 ¹ / ₂
11 Jan. 1919	48 ⁷ / ₁₆	101 ¹ / ₈
12 Jan. 1918	45 ¹ / ₈ ⁴⁾	90 ¹ / ₈
20 Juli 1914	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈

¹⁾ Noteering van 9 Jan. ²⁾ idem van 24 Dec. ³⁾ idem van 19 Dec. ⁴⁾ idem van 11 Jan. 1918.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 10 Januari 1920

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 139.516.215,87 ¹ / ₂ B.-bk. " 1.541.624,22 Ag.sch. " 60.709.831,03 ¹ / ₂	f 201.767.671,13
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 48.748.490,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. ,,		48.748.490,—
Beleeningen	H.-bk. f 122.753.936,24 incl. vrsch. B.-bk. " 12.960.163,72 in rek.-crt. Ag.sch. " 89.038.705,77 op onderp. f 224.752.805,73	
Op Effecten	f 224.536.205,73	
Op Goederen en Spec. ..	216.600,—	224.752.805,73
Voorschotten a. h. Rijk		11.428.095,73
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.411.170,— Muntmat., Goud 578.588.201,26 ¹ / ₂ f 634.999.371,26 ¹ / ₂ Munt, Zilver, enz. .. 6.966.463,65 Muntmat., Zilver ..	641.965.834,91 ¹ / ₂
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 4.514.136,88 id. van ¹ / ₂ v. h. kapit. " 3.909.012,74 ¹ / ₂	8.423.149,62 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank		3.312.000,—
Diverse rekeningen		40.905.662,50
		f 1.181.303.709,63
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	5.000.000,—	
Bankbiljetten in omloop	1.044.289.940,—	
Bankassignatiën in omloop	2.127.965,00 ¹ / ₂	
Rek.-Cour. } Het Rijk f — saldo's: } Anderen " 94.704.465,94 ¹ / ₂		94.704.465,94 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	15.181.338,68	
		f 1.181.303.709,63

NED. BANK 10 Januari 1920 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo f 413.016.497,46
Op de basis van ¹/₂ metaaldekking 184.792.023,27
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is 2.065.082.485,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	Meer	Minder
Disconto's	4.267.756,34 ¹ / ₂	
Buitenlandsche wissels	466.229,—	
Beleeningen		20.760.595,87
Goud		2.323.398,10
Zilver	399.771,88 ¹ / ₂	
Bankbiljetten		27.318.880,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	9.874.493,42 ¹ / ₂	

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
10 Jan. 1920	634.999	6.966	1.044.290	96.832
3 " 1920	637.323	6.567	1.071.609	87.936
27 Dec. 1919	637.323	6.103	1.032.732	104.083
20 " 1919	637.329	6.761	1.032.710	102.737
13 " 1919	637.320	7.268	1.036.953	110.997
11 Jan. 1919	690.424	8.668	1.080.094	99.674
12 Jan. 1918	697.459	6.933	883.869	45.127
25 Juli 1914 ..	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
10 Jan. 1920	201.768	105.000	224.753	413.016	56
3 " 1920	197.500	100.000	245.513	411.047	56
27 Dec. 1919	168.862	87.000	250.116	415.169	57
20 " 1919	158.162	77.500	254.287	416.107	57
13 " 1919	157.615	80.500	263.977	414.104	56
11 Jan. 1919	245.184	176.800	145.342	462.674	59
12 Jan. 1918	66.729	39.000	93.627	517.764	75
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van ¹/₂ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 Januari 1920	10 Januari 1920
Aan schatkistpromessen..	f 471.580.000,—	f 469.470.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 100.000.000,—	„ 105.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 102.431.000,—	„ 99.180.000,—
Aan zilverbons	„ 41.844.313,—	„ 42.500.268,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
3 Jan. 1920	***	***		412.000
27 Dec. 1919	***	***		414.500
20 " 1919	***	***		414.000
8 Nov. 1919	169.053	3.164	304.382	103.749
1 " 1919	166.900	3.032	301.159	116.294
25 Oct. 1919	166.965	3.005	300.940	108.512
20 " 1919	167.012	2.814	295.708	117.588
4 Jan. 1919	111.915	14.479	197.381	112.845
5 Jan. 1918	86.761	18.831	171.511	65.236
25 Juli 1914	22.057	81.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekking-percentage
3 Jan. 1920		203.500		***	93.000	***
27 Dec. 1919		196.000		***	92.250	***
20 " 1919		194.000		***	92.250	***
8 Nov. 1919	13.628	14.677	173.420	44.722	90.852	42
1 " 1919	12.868	13.945	189.081	42.407	86.700	41
25 Oct. 1919	12.686	14.272	187.526	35.564	88.354	42
20 Dec. 1919	15.168	13.933	191.152	35.581	87.341	41
4 Jan. 1919	8.353	17.841	87.732	9.747	64.694	41
5 Jan. 1918	7.851	33.332	71.996	24.459	58.243	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van ¹/₂ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden gulden.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
29 Nov. 1919 ..	1.032	1.647	1.173	1.540	529
22 „ 1919 ..	1.059	1.583	1.158	1.544	470
15 „ 1919 ..	1.059	1.635	1.131	1.518	496
8 „ 1919 ..	1.060	1.667	1.114	1.536	465
30 Nov. 1918 ..	931	1.676 ²⁾	1.164	1.239	109
1 Dec. 1917 ..	611	1.234	980	1.035	1.052
25 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Hiervan zilverbons 268 dz. gld.**BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.****BANK VAN ENGELAND.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
7 Jan. 1920	91.281	90.378	347.996	28.500	330.481
31 Dec. 1919	91.342	91.350	358.152	28.500	337.537
26 „ 1919	91.392	92.149	358.231	28.500	339.367
17 „ 1919	91.499	90.300	348.373	28.500	329.463
8 Jan. 1919	80.251	70.141	317.931	28.500	300.134
9 „ 1918	59.079	45.703	211.830	28.500	187.129
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
7 Jan. '20	60.941	96.282	21.463	134.296	19.383	12,20
31 Dec. '19	92.469	106.778	19.213	180.63*	18.442	9,20
26 „ '19	68.175	85.179	20.338	133.361	17.693	11,50
17 „ '19	68.189	76.860	21.538	125.312	19.649	13,38
8 Jan. '19	71.877	85.493	28.164	140.188	28.830	17,12
9 Jan. '18	56.868	90.661	37.899	123.534	31.826	19,71
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ¹⁾ / ₁₀

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.**DUITSCHER RIJKBANK.**

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehenskassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
23 Dec. '19	1.110.279	1.089.497	10.511.033	34.128.605	34
15 „ '19	1.110.664	1.089.613	10.094.977	32.875.631	34
6 „ '19	1.112.598	1.091.265	9.926.549	32.460.351	34
29 Nov. '19	1.111.848	1.090.519	9.741.397	31.905.815	34
23 Dec. '18	2.282.776	2.262.629	4.896.872	21.124.313	34
23 Dec. '17	2.569.373	2.405.992	1.166.811	11.026.037	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
23 Dec. 1919	34.848.713	11.146.956	24.191.100	10.472.800
15 „ 1919	34.371.362	10.953.684	23.638.300	10.063.900
6 „ 1919	32.772.612	9.688.711	23.271.100	9.896.700
29 Nov. 1919	34.266.286	11.137.577	22.646.700	9.711.700
23 Dec. 1918	24.459.084	11.483.870	15.214.000	4.894.000
23 Dec. 1917	12.618.156	6.635.153	7.373.700	1.154.500
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal en buitenl. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
15 Dec. '19	298.143	16.84.017	32.954.000	52.034.816	7.705.242
7 „ '19	308.113	16.051.885	32.954.000	51.798.651	6.584.789
29 Nov. '19	318.158	15.846.140	32.954.000	51.344.147	7.474.540
23 „ '19	319.502	14.974.374	32.954.000	50.916.077	7.137.876
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 232.732 goud, 8.642 buitenlandsche goudwissels en 56.769 munt- en muntmateriaal zilver.**BANK VAN FRANKRIJK.**

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. poorsch. a/d. Staat
7 Jan. '20	5.579.159	1.978.278	264.540	***	25.850.000
31 Dec. '19	5.578.950	1.978.278	265.703	***	25.850.000
26 „ '19	5.578.523	1.978.278	268.035	778.615	28.500.000
18 „ '19	5.577.925	1.978.278	272.160	796.711	25.800.000
9 Jan. '19	5.492.299	2.037.108	317.391	1.239.033	18.100.000
10 Jan. '18	5.357.516	2.037.108	246.109	869.739	12.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	1.617.166	616.730	1.512.958	38.009.907	3.125.972	38.368
1.654.804	621.875	1.493.680	37.660.543	3.270.513	93.667	
1.268.239	626.438	1.451.457	37.274.540	3.120.796	76.497	
1.194.308	631.040	1.397.497	37.378.432	3.182.251	82.179	
1.523.090	1.023.896	1.215.501	31.566.850	—	110.629	
958.217	1.144.832	1.220.181	22.982.792	2.696.980	156.514	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. oorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
31 Dec. '19	353.055	84.955	480.000	455.139	4.763.802	2.216.665
24 „ '19	350.652	84.955	480.000	426.548	4.712.818	2.242.856
18 „ '19	349.610	84.955	480.000	426.883	4.695.708	2.142.639
11 „ '19	349.931	84.955	480.000	394.097	4.713.734	2.002.582

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.**FEDERAL RESERVE BANKS.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
12 Dec. '19	2.096.288	1.308.164	140.910	64.117	2.907.435
5 „ '19	2.087.264	1.290.895	132.935	66.831	2.881.359
28 Nov. '19	2.093.641	1.282.311	135.696	66.020	2.852.277
21 „ '19	2.119.315	1.284.561	142.195	67.657	2.817.173
13 Dec. '18	2.078.505	1.248.592	5.829	55.758	2.604.580
14 Dec. '17	1.650.238	701.088	52.500	50.146	1.153.385

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekking-perc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circulatie
12 Dec. '19	2.680.967	2.769.951	87.002	44,7	46,0
5 „ '19	2.622.327	2.681.820	86.973	45,0	46,4
28 Nov. '19	2.709.804	2.902.825	87.001	44,2	45,5
21 „ '19	2.604.680	2.847.088	86.885	45,4	46,9
13 Dec. '18	2.216.057	2.392.317	80.492	52,5	51,7
14 Dec. '17	967.859	1.869.364	69.440	72,3	78,7

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.**PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.**

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits [*]
5 Dec. '19	795	15.452.543	1.406.080	13.888.271	2.270.098
28 Nov. '19	794	13.481.453	1.414.779	13.827.879	2.287.964
21 „ '19	791	13.471.091	1.408.880	13.860.118	2.287.897
14 „ '19	790	13.561.912	1.428.223	14.017.161	2.293.139
6 Dec. '18	753	13.649.896	1.265.779	11.685.468	1.457.733

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 12 Januari 1920.

Ondanks de moeilijkheden, die van alle kanten nog blijven dreigen ten aanzien van een reconstructie van het uitgeputte Europa, is het een feit, dat de beurzen over het algemeen een vrij opgewekt aanzien blijven vertoonen. In de eerste plaats is dit wel toe te schrijven aan den overvloed van beschikbare geldmiddelen, in de tweede plaats echter speelt de hoop op een spoedige overeenstemming ten aanzien van het valuta-vraagstuk nog een rol van beteekenis. Het is echter de vraag, of deze hoop gewettigd moet worden genoemd. Oordeelende naar de verschillende uitingen, die vooral van Amerikaansche zijde met betrekking tot het regelen der internationale kwesties tot ons komen, ziet het er voorloopig niet naar uit, dat tot ingrijpende en doeltreffende maatregelen zal worden overgegaan, zelfs niet nu het vredesverdrag is geratificeerd. Er is met betrekking tot deze ratificatie ook een speciale moeilijkheid voor de Unie (vanwaar toch de hulp wordt verwacht) in het feit, dat de Senaat zich nog steeds niet heeft uitgesproken ten aanzien van de toetreding tot den Volkenbond en andere vraagstukken, zoodat voor de Vereenigde Staten nog steeds een voorloopige vrede heerscht. Doch ook hieronder is de oppositie tegen directe hulp aan Europa van staatswege zóó sterk, dat vermoedelijk nog wel zeer langen tijd zal moeten verlopen, vóór het hiertoe, indien al, zou kunnen komen. Karakteristiek zijn de uitlatingen van den Minister van Financiën Glass, die o.a. heeft voorgerekend wat de Unie tot nu toe heeft gepresteerd. Sedert den wapenstilstand tot 31 October 1919 hebben de Vereenigde Staten een totaal bedrag van \$ 2329,25 millioen aan de Geallieerden uitgeleend en van het geheel, \$ 593,62 millioen in de Bondskas aanwezig. Voorts heeft de War Finance Corporation toestemming verkregen \$ 1 milliard ter beschikking te houden voor andere dan oorlogsdoeleinden, terwijl de wet van 17 September 1919 de Federal Reserve Board in staat stelt de Nationale Banken te machtigen tot 1 Januari 1921 in beperkte mate aandelen van zoodanige Amerikaansche ondernemingen aan te kopen, die zich met financieele operaties, welke den export bevorderen, bezighouden. Ten slotte heeft de directeur van het graanbureau verlof graan op crediet te verkoopen. Volgens den heer Glass heeft hiermede de Regeering voldoende van haar goeden wil blijkgegeven en moet de rest van particuliere zijde komen. Het artikel in het vorig nummer van dit orgaan van de hand des heeren Westerman heeft echter in het licht gesteld, dat van deze hulp slechts uiterst weinig te verwachten is, tenzij de Amerikaansche export-handel zelve de noodzakelijkheid hiervan gaat inzien. Onder deze omstandigheden is het niet te verwonderen, dat speciaal de markt te Wallstreet nog geen blijken van groot optimisme te aanschouwen heeft gegeven; in verband met den hoogen stand van alle buitenlandsche valuta's wordt de uitvoerhandel en hiermede de voornaamste bron van inkomsten voor de Unie, sterk belemmerd. Toch was de grondstemming niet ongeanimeerd, waartoe vooral de houding van aandelen Koninklijke Petroleum Mij. heeft bijgedragen.

Te Parijs is niet veel wijziging in het algemeene aspect ingetreden. De koersen der Fransche rente monteerd over het geheel fractioneel, terwijl de tendens voor de speculatieve waarden vastbleef. Voor de buitenlandsche soorten kwam hierbij nog de daling van de Fransche valuta, hetgeen een stimulerende werking uitoefende.

Te Londen daarentegen was de markt minder gunstig gestemd. Eensdeels stond dit in verband met nieuwe moeilijkheden, die men ten aanzien van het spoorwegverkeer verwacht, anderdeels heeft de uitslag van sommige tusschen-tijdsche verkiezingen (die gunstig voor de arbeiderspartij zijn uitgevallen), remmend op de ondernemingslust gewerkt. Er waren echter ook hier uitzonderingen op te merken, o.a. voor Mexicaansche waarden, die op sommige dagen sterk gefavoriseerd werden. Thans is weder een onderbreking in de opgaande richting voor deze fondsen ingetreden, hoewel de stemming als geheel toch vast is gebleven.

Te Berlijn heeft de beurs, ondanks de stakingen in het spoorwegbedrijf en in de verzekeringsbranche, een uiterst vast verloop gehad. De klaarblijkelijke tegenspraak, die hierin gelegen is, wordt echter ten deele opgeheven door het feit van de verdere depreciatie der Duitsche valuta, waardoor de export wordt geprikkeld en de z.g. „valuta-fondsen”, die den toon aan de Berlijnsche beurs aangeven, automatisch worden opgevoerd. De belangstelling richt zich echter meer en meer ook op aandelen van binnenlandsche industriele ondernemingen, die de aandacht van het buitenland zouden kunnen trekken. In de laatste maanden toch is het herhaaldelijk voorgekomen, dat dergelijke ondernemingen geheel of voor het grootste gedeelte in handen van het

buitenland zijn overgegaan. Na de bekende transactie van het Eisenwerk Kraft te Stettin, is thans de aandacht gevallen op de A. G. für Feinmechanik vormals Jetter & Scheerer, te Tuttlingen (Wttbg), met dit verschil echter, dat de directie dezer Mij. in de Duitsche bladen waarschuwt tegen verkoop der aandelen aan het buitenland. Zij heeft een mededeeling verspreid, waarin zij aantoonde, dat de hooge koers der aandelen in directe tegenspraak staat tot de behaalde winsten en dat deze koers derhalve slechts moet worden toegeschreven aan vraag uit het buitenland. Het is de vraag, of deze waarschuwing veel zal baten, waar individueelen aandeelhouders thans een geweldige winst wordt geboden.

Te Weenen is dezelfde loop van zaken te constateeren. Hier echter ziet men het gaarne, dat buitenlandsche belangen zich voor de goede industriele en bankondernemingen interesseeren, eensdeels, omdat men hierdoor buitenlandsche valuta's in handen krijgt ter betaling van levensmiddelen, anderzijds, omdat men in deze transacties de eenige mogelijkheid ziet om als natie staande te blijven en althans de inwoners werkgelegenheid te verschaffen. De jongste groote transactie betreft de omzetting van de Oostenrijksche Län-derbank in een Fransche vennootschap, onder den naam van Banque des Pays de l'Europe Centrale. De onderneming heeft van 1 Januari af haar zetel in Parijs en haar centrale te Weenen, met filialen te Londen, te Praag en in enkele hoofdplaatsen van de nieuwe Republieken. Aan het hoofd staat te Parijs een Fransche Gouverneur, terwijl in den Raad van Commissarissen een Oostenrijksche en een Tsjecho-Slovaksche directeur zijn opgenomen. Ook de financieele constructie is gewijzigd. Het nominale kapitaal van Kr. 180 millioen wordt teruggebracht op Francs 40 millioen, terwijl voorts Fr. 40 millioen 6 pCt. prioriteitsaandelen worden uitgegeven, die te Parijs door een Fransche groep, onder leiding der Banque de Paris et des Pays Bas, worden overgenomen. Hiermede is derhalve aan de leiding der Société Générale een einde gekomen. De instelling is thans zuiver Fransch geworden en ook de balansen worden van nu af in Francs gepubliceerd. Het voordeel voor de Bank, behalve het algemeene, hierboven reeds gereleveerde, is nog, dat de filiale te Parijs een actief-saldo van Fr. 26 millioen bezat, dat als vijandelijk vermogen in beslag was genomen, doch dat thans weder als bedrijfskapitaal terugkeert.

Te onzent heeft de markt een onregelmatig verloop gehad. Aanvankelijk was de stemming zeer optimistisch, doch onder den invloed van de buitenlandsche berichten omtrent ongeregelheden op arbeidsgebied is de animo spoedig verdwenen. Onze inheemsche staatsfondsen hebben zich echter goed op peil kunnen houden, dank zij het verminderde aanbod uit het buitenland en de mededeelingen van onzen Minister van Financiën betreffende het gunstig verloop van de Rijksinkomsten. Deze inkomsten hebben n.l. over het afgelopen jaar 100 millioen Gld. méér bedragen dan over het jaar 1918; Minister De Vries heeft hierin dan ook aanleiding gevonden verschillende projecten voor nieuwe belastingen te abandonneeren. Weliswaar is tegelijkertijd de doorvoering van de Staatsleening ten bedrage van f 450 millioen aangekondigd, doch deze is reeds lang voorzien en heeft dan ook geen enkel optien verwekt. Toch was de gunstige invloed van deze mededeelingen niet al te groot, hoewel het ontbreken hiervan wellicht een verdere afbrokkeling van het koerspeil in het leven zou hebben geroepen.

Van buitenlandsche staatsfondsen viel de meeste aandacht op Mexianen, in aansluiting aan de hier reeds besproken houding voor deze fondsen te Londen.

	6 Jan.	9 Jan.	12 Jan.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch.	89 ¹⁵ / ₁₆	89 ¹¹ / ₁₆	88 ⁹ / ₁₆	— 5/8
4 1/2 % „ „ „	1916	81 ¹ / ₄	84	— 1 ¹ / ₄
4 % „ „ „	1916	77 ⁷ / ₈	77	— 7/8
3 1/2 % „ „ „	61 ⁷ / ₈	61 ⁶ / ₈	+ 1/8
3 % „ „ „	52 ³ / ₄	53 ¹ / ₄	— 5/16
2 1/2 % Cert. N. W. S.	47 ¹ / ₂	48 ¹ / ₄	+ 1/4
5 % Oost-Indië 1915	89 ³ / ₄	90	+ 1/4
4 % Hongarije Goud	10 ⁷ / ₈	10 ¹¹ / ₁₆	— 1/8
4 % Oostenr. Kronenrente	7 ¹ / ₂	7 ³ / ₁₆	— 3/8
5 % Rusland 1906	18 ¹ / ₈	18 ¹ / ₈	—
4 1/2 % Iwangerod Domb...	11	11	—
4 % Rusland Cons. 1880	14	14 ⁷ / ₈	—
4 % Rusl. bij Hope & Co.	15	15	—
4 % Servië 1895	26	26	— 5
4 1/2 % China Goud 1898	56 ³ / ₈	58 ¹ / ₂	+ 1 ¹ / ₈
4 % Japan 1899	55 ¹ / ₄	55 ¹ / ₄	—
4 % Argentinië Buitenl.	50	50	—
5 % Brazilië 1895	48 ¹ / ₄	52 ³ / ₄	+ 3 ³ / ₄
5 % „ 1913	51 ³ / ₄	—	—

Van de locale markten hadden swikerwaarden een gevoelig

verlies te boeken, ondanks het feit, dat de berichten omtrent verkoopen van het product steeds uiterst gunstig bleven luiden. De afdeling kon zich echter niet onttrekken aan het algemeen gevoelen; toch viel tegen het slot der berichtperiode een zeer aanmerkelijke verbetering te constateeren, voornamelijk als gevolg van de berichten omtrent een verdere verhooging van de verkoopprijzen van eerste-handsuiker tot f 35 per picol. Ook de met de suikercultuur in nauw verband staande aandeelen van Indische Crediet-ondernemingen werden gefavoriseerd, o.a. aandeelen Nederlandsch-Indische Handelsbank. De koersverhooging van dit fonds moet echter grotendeels worden toegeschreven aan aankopen voor Indische rekening, terwijl het Hollandsche publiek over het algemeen eerder verkoop-limites in de markt had geplaatst.

De *petroleumafdeling* daarentegen heeft een gedeceideerde vaste tendens te aanschouwen gegeven onder leiding van aandeelen Koninklijke Petroleum Mij. De buitenlandsche berichten omtrent dit fonds hebben de gedachte aan een groote bonusuitkeering en aan de spoedige doorvoering van een nieuwe kapitaal-uitgifte doen postvatten, waardoor, behalve het buitenland, ook het Nederlandsche publiek aanleiding heeft gevonden tot nieuwe aankopen over te gaan. Onder den invloed van het hoofdfonds hebben aandeelen Geconsolideerde ook zeer sterk kunnen montereen, hoewel hier eerder beursmanipulaties aan de koersverheffing ten grondslag liggen.

Tabakken en rubbers bleven zeer kalm en zonder variaties van grooten omvang.

	6 Jan.	9 Jan.	12 Jan.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	188 1/2	188 1/2	188 1/2	—
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	224 1/2	228	220	— 4 1/2
Rotterd. Bankvereniging . .	146	145 1/2	145 1/2	— 1/2
Amst. Superfosfaatfabriek . .	135	136	136	+ 1
Van Berkel's Patent	138 3/4	137	136 3/4	— 2
Insulinde Oliefabriek	239	240	240	+ 1
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	99 1/4	99 3/10	99 7/8	+ 3/8
Ned. Scheepsbouw-Mij.	142 3/4	144 1/2	143	+ 1/4
Philips' Gloeilampenfabriek	850 1/2	850 1/2	858	+ 7 1/2
R. S. Stokvis & Zonen	563	560	567	+ 4
Vereenigde Blikfabrieken . .	132 1/2	134 7/8	133 7/8	+ 1 3/8
Compania Mercantil Argent.	260 1/2	260 1/4	263 1/4	+ 2 3/4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	287	284 1/4	289	+ 2
Handelsver. Amsterdam	630	625 1/2	635	+ 5
Holl. Transatl. Handelsver.	114 1/2	111	110 1/4	— 4 1/4
Linde Teves & Stokvis	199	195	195 3/4	— 3 1/4
Van Nierop & Co's Handel-Mij	183	186	188	+ 5
Tels & Co's Handel-Mij	141 1/2	142 1/2	140 1/2	— 1
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	280	292 1/4	303 1/2	+ 23 1/2
Kon. Petroleum-Mij.	845	842	847 3/4	+ 2 3/4
Orion Petroleum-Mij.	69	65 1/4	67	— 2
Steaua Romana Petr.-Mij. . . .	140 1/4	131 3/4	139 1/4	— 1
Amsterdam-Rubber-Mij.	257	249 1/2	248 1/2	— 8 1/2
Nederl.-Rubber-Mij.	119 1/2	119	115 1/2	— 4
Oost-Java-Rubber-Mij.	336	328	325	— 11
Deli-Maatschappij	447 1/2	435	430	— 17 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij . . .	229 1/2	210 1/2	210	— 19 1/2
Senembah-Maatschappij	447 1/2	423 1/2	423	— 24 1/2

De *scheepvaartmarkt* is kalm verlopen; de meeste koersen hebben iets van hun avance moeten prijsgeven, terwijl een herstel in eenigszins beteekenende mate zich niet heeft voorgedaan.

	6 Jan.	9 Jan.	12 Jan.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	482 1/2	472	463 1/2	— 19
" " " " gem.eig.	465 1/2	450 1/4	449 1/2	— 16
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. . . .	284	283	283	— 1
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij. . . .	175	174	173 1/2	— 1 1/2
Hollandsche Stoomboot-Mij. . . .	239	239 1/2	243 1/2	+ 4 1/2
Java-China-Japan-Lijn	330	327 3/8	323 3/4	— 6 1/4
Kon. Hollandsche Lloyd	186	185 1/2	181 1/2	— 4 1/2
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	240 3/4	240 1/4	235 1/2	— 5 1/4
Kon. Paketvaart-Mij.	238 1/2	236 1/2	238	— 1/2
Maatschappij Zeevaart	345	335	329 1/2	— 15 1/2
Nederl. Scheepvaart-Unie	302 1/2	294 1/2	293 1/4	— 9 1/4
Nievelt Goudriaan	585	570	570	— 15
Rotterdamsche Lloyd	311 1/2	306 1/2	304 1/2	— 7
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg” . . .	339	335	335	— 4
" " „Nederland”	364 1/4	358 1/2	357 3/4	— 7
" " „Noordzee”	153 3/4	150 1/8	142	— 11 3/4
" " „Oostzee”	320	326	325	+ 5

De *Amerikaansche afdeling* heeft zich geheel aan Wallstreet aangesloten. De omzetten op deze markt zijn echter uiterst klein, nu een groot gedeelte van het te onzent beschikbare materiaal reeds vroeger door de Vereenigde Staten is teruggekocht.

	6 Jan.	9 Jan.	12 Jan.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	152 1/2	150 3/8	147 1/10	— 5 1/10
Anaconda Copper	136	135	134 3/4	— 1 1/4
Un. States Steel Corp.	115 3/10	112 3/10	113 3/10	— 2 1/8
Atchison Topeka	91 1/2	91 1/2	90 1/2	— 1
Southern Pacific	109 1/2	106 3/10	107	— 2 1/2
Union Pacific	135 1/2	131 1/10	131 1/4	— 4 1/4
Int. Merc. Marine afgest.	53 7/8	52 1/2	52 1/2	— 1 3/8
" " " " prefs.	169 1/4	167 5/10	168	— 1 1/4

De *geldmarkt* is na de eischen, door de jaarwisseling gesteld, weder ruimer geworden; geld op prolongatie was a 3 1/2 pCt. verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

13 Januari 1920.

Oostberichten bleven in de afgelopen week vrijwel onveranderd. Slechts bracht regen in Britsch-Indië verdere verbetering; zoodat de oogsten er daar nu goed voorstaan. In Argentinië blijkt het weder veranderlijk, hetgeen niet bevorderlijk is aan de kwaliteit der tarwe, die nu geoogst wordt. De algemeene verwachting van de Argentijnsche oogsten blijft echter onveranderd zeer goed. Men kan nu als vaststaand aannemen, dat zeer ruime hoeveelheden tarwe en lijnzaad ter beschikking zullen zijn, evenals voldoende haver, terwijl vooruitzichten van maïs nog steeds uitstekend zijn. Dit neemt echter niet weg, dat de Argentijnsche markten nog steeds zeer vast blijven. Hoofdoorzaak daarvoor is groote exportvraag, terwijl de aanvoeren niet groot zijn. Stakingsbezwaren in het binnenland schijnen daartoe mede te werken, terwijl ook in de haven van Rosario weder eene staking is uitgebroken.

In de laatste dagen der afgelopen week zijn de prijzen van tarwe en maïs wel weder eenigszins gedaald, doch de stemming blijft vast met groote vraag. Voor lijnzaad viel eene verhooging van ongeveer Pes. 2 te boeken, eveneens door groote belangstelling voor export. Nadat in het begin der week de markt in Engeland lusteloos was geweest met lagere prijzen en tweedehands verkoopers, is later de stemming geheel veranderd en bestond weder kooplust tot belangrijk hogere prijzen. In Indische lijnzaad wordt nog weinig geoffreerd en trekt door den hoogen prijs weinig belangstelling. Van den nieuwen oogst koestert men goede verwachtingen, daar onder gunstige omstandigheden ruime uitzaai heeft plaats gevonden.

In de Vereenigde Staten van Amerika blijft men voor goede tarwe zeer hooge prijzen betalen. De Canadeesche regering heeft tarwe naar de Vereenigde Staten verkocht voor \$ 3 per bushel en zelfs daarboven en ook Canadeesch meel. Het schijnt echter, dat deze tarweverkoopen niet van zeer grooten omvang kunnen worden, omdat de Canadeesche regering reeds bijna den geheelen oogst heeft gecontracteerd met verschillende Europeesche landen. Verkoop van Canadeesche tarwe en Canadeesch meel naar de Vereenigde Staten door particulieren is verboden, daar de Canadeesche regering van de extra winst, die deze transacties opleveren, slechts de Canadeesche landbouwers wenscht te laten profiteren. Vermelding verdient nog, dat Argentijnsch meel naar de Vereenigde Staten verkocht is tot prijzen, die veel lager uitkomen dan de in Noord-Amerika geldende. Voor maïs is in de West-Europeesche importlanden de belangstelling minder groot dan zij kort geleden is geweest. De achteruitgang der Scandinavische en Belgische valuta's heeft daartoe zeker medegewerkt. In Engeland blijft voor maïs echter nog steeds goede kooplust bestaan. Voor aflading per voorjaarsmaanden komen zaken nu geregeld beneden den maximumprijs tot stand. De Engelsche Royal Commission for Wheat Supplies berichtte dezer dagen, dat zij in Argentinië nog 650.000 ton maïs heeft liggen, welke zoo spoedig mogelijk tot verscheping zal worden gebracht. Dit is eene respectabele hoeveelheid, die zelfs bijna even groot is als de geheel maisaanvoer in het Vereenigd Koninkrijk in 1919. Wanneer dus voldoende scheepsruimte te verkrijgen zal zijn, kan men in Engeland in de eerstvolgende maanden rekenen op groote maisaanvoeren.

Nederland. De vraag voor maïs en ander veevoeder aan de Nederlandsche markten alsook de prijzen van deze artikelen werden in de afgelopen week weder voornamelijk beheerscht door de verkoopen door onze regering van haren voorraad maïs en verschillende soorten koeken. Particulier aanbod van spoedig te leveren maïs was zeer schaarsch, doch de belangstelling voor latere posities werd daardoor niet vergroot, omdat de regering nog steeds over groote voorraden beschikt, welke zij spoedig wenscht op te ruimen. Veilingen zijn weder gehouden te Amsterdam en Rotterdam, waarbij weliswaar bleek, dat voorraden bij verbruikers zeer

Noteringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Jan.	Mais Jan.	Haver Jan.	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
10 Jan. '20	226	138 1/2	83 *)	14,00	6,70	22,50
3 " '20	226	134 3/8	83 3/8	13,60 *)	6,55 *)	20,55
10 Jan. '19	226	144 1/2	69 1/2	10,25	4,95	17,45 4)
10 Jan. '18	226	127 1/4	78 1/4	13,45	7,00	18,45
10 Jan. '17	226	97 3/8 5)	56 7/8 5)	14,35	9,75	23,80
20 Juli '14	82 1)	56 3/8 1)	36 1/2 1)	9,40 2)	5,38 2)	13,70 2)

1) per Dec. 2) per Sept. 3) per Jan. 4) per Maart, 9 Jan. '19.
5) per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	12 Jan. 1920	5 Jan. 1920	12 Jan. 1919
Tarwe..... 1)	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) 2)	—	—	—
Mais (La Plata)..... 3)	350,—	358,—	—
Gerst (48 lb. feeding) .. 4)	440,—	440,—	—
Haver (38 lb. white cl.) .. 4)	22,75	22,—	—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) 5)	262,50	267,50	—
Lijnzaad (La Plata).... 6)	840,—	810,—	—

1) p. 2400 K.G. 2) p. 2100 K.G. 3) p. 2000 K.G. 4) per
100 K.G. 5) p. 1000 K.G. 6) p. 1960 K.G.

AANVOEREN in toons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	5—10 Jan. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	5—10 Jan. 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe.....	—	10.404	33.649	—	—	—	10.404	33.649
Rogge.....	—	—	—	—	—	—	—	—
Boekweit.....	230	560	—	—	—	—	560	—
Mais.....	3.748	9.729	2.369	—	5.173	—	14.902	2.369
Gerst.....	—	—	2.499	—	—	—	—	2.499
Haver.....	6.965	6.965	—	—	—	—	6.965	—
Lijnzaad.....	—	310	—	—	—	—	310	—
Lijnkoek.....	2.339	2.846	—	—	—	—	2.846	—
Tarwemeel.....	—	—	581	—	—	5.800	—	6.381
Andere meelsoorten....	2.998	3.111	4.238	—	—	—	3.111	4.238

gering zijn en eenigszins hogere prijzen betaald werden, doch eene verlevendiging van den handel in maïs ter latere aflading heeft dit tot nog toe niet gebracht. Hetzelfde mag gezegd worden van lijnkoeken, waarvan de regeering gisteren te Rotterdam een gedeelte van haren voorraad in veiling verkocht. Voor lijnzaad is ook in ons land weder meerdere belangstelling ontstaan en voor Januari/Februari aflading van Argentinië werd gisteren f 775 per 1960 K.G. betaald.

SUIKER.

Omtrent de oogst- en veldwerkzaamheden in de diverse Bietsuikercentra geworden ons geene nieuwe berichten.

De Engelsche Board of Trade statistiek per ulto Dec. luidt:

	December		Jan./Dec.	
	1919	1918	1919	1918
Import riet.....	89.072	25.183	1.129.708	1.284.099
„ biet.....	486	—	1.166	7.692
„ geraffineerd.	73.578	3.768	467.59	21.551
Totaal.....	163.136	28.951	1.598.633	1.313.342
Voorraad in entrepot	272.850	354.800	—	—
„ raffinaderijen	25.300	27.950	—	—
Prod. „	72.048	59.674	835.756	739.083
Binnenl. verbruik	150.840	69.652	1.532.938	941.210
Totale export	524	125	37.888	1.201

Uit New York komt het belangrijke bericht, dat President Wilson geen gebruik zal maken van de bevoegdheid hem door de onlangs aangenomen wet gegeven om den suikerhandel in de V. S. ook dit jaar weder onder regeeringscontrole te stellen, zoodat dus — in tegenstelling met de laatste berichten — de handel in suiker vrijgegeven wordt. Na de veelvuldig gewijzigde besluiten of de suikercontrole in Amerika al dan niet gehandhaafd zal worden, is het nog de vraag of men nu eindelijk met eene definitieve beslissing in deze belangrijke kwestie te doen heeft. Intussen vonden in de laatste week groote afdoeningen in Cuba-suiker plaats tot olopende prijzen. Voor prompte aflading van Cuba werd 11 3/4 c. c.i.f. U. S. en zelfs voor Februari afscheep reeds 11 c. f.o.b. Cuba betaald, terwijl latere afscheep door de planters in het geheel niet aangeboden wordt. Men verwacht in Amerika eene groote vermeerdering van de consumptie en mag men onder deze omstandigheden aannemen, dat van den dit-jarigen Cuba-oogst een veel geringer deel zijn weg naar Europa zal vinden dan in de afgelopen jaren. Waar de Royal Commission de markt voor hare inkoop van Cubasuiker gemist heeft, verwacht men in Engeland dan ook eene verdere vermindering van het rantsoen.

Op Java vonden tot de onlangs verhoogde trustlimites verschillende afdoeningen uit den nieuwen oogst plaats en ziet het wel er naar uit, dat ook voor het restant van den oogst zeer hoge prijzen bedongen zullen worden.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Januari	Londen			New York 96 % Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Javas fob.	Americ. Granu- lated cif.	
9 Jan. 1920....	f —	72/-	80/-	—	7,28
2 „ 1920....	„ —	72/-	80/-	—	7,28
9 Jan. 1919....	„ —	64/9	—	—	7,28
9 Jan. 1918....	„ —	53/9	—	—	—
21 Juli 1914....	„ 11 1/2/s	18/-	—	—	3,28

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 17 December 1919.

Amerikaansche garens blijven tegen stijgende prijzen goed gevraagd. Werkgevers en werknemers onderhandelen thans over de loonkwestie en trachten een nieuwe regeling voor het geheele jaar 1920 te maken hoewel de tegenwoordige overeenkomst nog tot April geldig is. Men verwacht een redelijke oplossing te kunnen vinden en het is te hopen, dat deze maar direct in kan gaan, daar het thans bijna onmogelijk is de productiekosten na 31 Maart aanstaande te berekenen. Spinners, die lang-tapelige katoen gebruiken, hebben hunne noteeringen ingetrokken, daar zij geen geschikte katoen kunnen krijgen en heeft dit voornamelijk betrekking op goede 36/44 kettinggarens en 60/70 inslag-garens. Egyptische garens zijn weer eenige pence per lb. duurder geworden, zonder dat de vraag vermindert is.

De toon der doekmarkt blijft zeer sterk en er blijft een goede vraag van alle overzeesche markten, terwijl prijzen dagelijks hooger worden. Niettegenstaande producenten liever niet verkoopen, worden er toch nog dagelijks belangrijke orders afgesloten. Bovendien hebben de steeds stijgende Oostersche wisselkoersen een goeden invloed op de vraag en vermeerderd de koopkracht van deze landen.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn plotseling 100 punten gestegen voornamelijk door de aanneming van de Edge Bill door de Senaat en verder door de verbetering in den sterlingkoers. Het bureaubericht van de 11de schat den oogst van dit jaar op 11.030.000 balen, tegen een gemiddelde schatting van 10 1/2 miljoen. Hoewel prijzen daarop eerst daalden, zijn deze later toch weer gestegen, daar men vooral vreest, dat de betere kwaliteiten zeer schaarsch zullen worden. Fluctuaties in Egyptische katoen zijn deze week wat minder hevig geweest dan de vorige, doch zijn prijzen ten slotte toch weer vrij belangrijk gestegen.

Manchester, d.d. 23 December 1919.

Fluctuaties in Amerikaansche katoen zijn de afgelopen week slechts van zeer weinig betekenis geweest. Het zevende Ginnnersbericht van j.l. Zaterdag geeft het aantal geginde

balen aan als 9.402.000 tot 12 December tegen 10.281.000 balen verleden jaar. Over Egyptische katoen valt geen nieuws te vermelden, doch zijn prijzen op nieuw hooger.

Hoewel ruwe katoen vrij wel onveranderd in prijs is gebleven, blijven Amerikaansche garens steeds stijgen vooral voor spoedige levering. Er worden voor binnenlandsch gebruik nog geregeld zaken afgesloten, doch is de exportvraag wat minder, vooral voor de grovere nummers, ook in verband met de ongunstige valuta der meeste Europeesche landen. Sommige Indische markten zenden orders, zoowel voor enkele als voor getwijnde garens, maar China koopt niet meer en schijnt voorloopig voldoende voorzien te zijn. Het wordt steeds moeilijker een redelijke levering te verkrijgen en maken spinners dan ook grif van hun sterke positie, waarin zij thans verkeeren, gebruik. Egyptische garens blijven goed gevraagd niettegenstaande de hogere prijzen.

De vraag naar manufacturen blijft nog steeds zeer levendig. Het wordt echter steeds moeilijker vaste orders voor het Oosten uit te voeren in verband met de steeds stijgende prijzen en de groote vertragingen in het telegraafverkeer. Indië blijft ook geregeld door koopen, doch China is nu rustiger en sluit het jaar met een zeer vaste markt. De meeste fabrikanten zijn vol orders, die hen waarschijnlijk voor het grootste gedeelte van het nieuwe jaar volop bezig zullen houden.

17 Dec. 23 Dec.

17 Dec. 23 Dec.

Liverpoolnoteeringen (loco) T.T. op Indië . . . 2/4³/₈ 2/4³/₈
F.G.F. Sakellaridis 49,00 51,00 T.T. op Hongkong 5/2 5/1
G.F. No. 1 Oomra 18,10 18,10 T.T. op Shanghai 7/10 7/10

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	12 Jan. '20	5 Jan. '20	29 Dec. '19	13 Jan. '19	12 Jan. '18
New York voor Middling . .	39,25 c	39,25 c	39,25 c	31,70 c	32,65 c
New Orleans voor Middling	41,— c	41,— c	40,— c	29,50 c	32,— c
Liverpool voor Middling . . .	29,65 d	31,23 d	28,75 d	20,35 d ¹⁾	24,06 d ²⁾

1) Good Middling Texas.

2) 11 Januari 1918 Good Middling.

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 9 Jan. '20	Overeenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	4121	2975	3694
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Britannië	3111	1059	1338
„ „ 't Vasteland.		837	733
„ „ Japan etc...		131	89

Voorraden in duizendtallen	9 Jan. '20	10 Jan. '19	11 Jan. '18
Amerik. havens.....	1507	1404	1342
Binnenland.....	1274	1402	1195
New York	?	82	141
New Orleans	?	437	382
Liverpool	635 ¹⁾	453	471

1) 10 Januari 1920.

HUIDEN.

(uit het Jaarbericht der Makelaars Grisar & Co.)

De handel in 1919, zoowel in exotische als in inlandsche huiden, was de eerste 3 maanden van het jaar kalm, daarna van April tot November van buitengewoon grooten omvang.

Doordien het in het begin van het jaar zeer moeilijk was om scheepsruimte te verkrijgen, kwam de import in Holland hoofdzakelijk van Engeland en van tijd tot tijd van Noord-Amerika. Door de beperkingen echter, die nog op in- en uitvoer van toepassing waren, werden de zaken te veel belemmerd, om tot grooten omvang te komen.

Aan dien toestand kwam geheel een einde ongeveer in Mei van dit jaar, doordien reeds in April de afschaffing van de maximumprijzen van het inlandsche artikel had plaats gevonden en ruimere aanvoer van exotische huiden plaats vond.

Op de vrije markt kwam dan ook het geheele artikel huiden tot een grootere ontwikkeling en aangezien er groote behoefte bestond, vooral aan exotische huiden, werd al het-

geen aan de markt gebracht werd, opgenomen tot steeds oplopende prijzen. Dit geldt voor alle soorten droge en gezouten huiden. Aan drooggezouten daarentegen werd in het begin weinig aandacht geschonken; later veronachtzaamd, zijn zij thans onverkoopbaar.

Ook te Amsterdam werden dit jaar partijen exotische huiden geïmporteerd, doch waren het niet de geregelde importeurs, die huiden aanvoerden, maar veel meer outsiders, die te Rotterdam Braziliaansche en Argentijnsche huiden en te Amsterdam Zuid-Afrikaansche huiden aanvoerden.

Wij verwachten echter, dat de huiden-aanvoeren wederom uitsluitend in handen zullen komen van de huiden-importeurs, die zoowel vóór als tijdens den oorlog met huiden aan de markt kwamen.

Buitenlandsche Huiden. Van alle Werelddeelen werd aangevoerd, doch het meest in transit van Engeland. Later, toen zoowel Antwerpen als le Havre teveel huiden ontvingen voor België en Frankrijk, werd van die stapelplaatsen ook grootendeels uitgevoerd naar Nederland en ging hiervan wederom het grootste gedeelte naar onbezet Duitsland.

In België werden veel zaken gedaan met het bezette gebied van Duitsland.

De prijzen van buitenlandsche huiden verdubbelden. Als voorbeeld diene, dat Columbia's, eind 1918 te New York verhandeld tegen prijzen van 34—35 \$ cents tegen een koers van 1,90, in Augustus van dit jaar een prijs haalden van 51 c. tegen den koers van 2,71. In bijna diezelfde verhouding was het ook met Rio de Janeiro- en andere huiden. Rio's stegen van 9—10 pence tot 17 pence.

Hoofdzakelijk doordat na November door de enorme daling der Centrale Valuta de zaken belemmerd werden, is een zekere slaptte ingetreden, die zich vooral doet gevoelen in het minder aantal orders van Duitse zijde. Slechts enkele goede soorten huiden maken een uitzondering, zooals Ceara's en goede Columbia's.

Zichtbare voorraad te Rotterdam: 30.000 gezouten huiden, 24.000 drooggezouten huiden, 55.000 droege huiden en Kips.

Inlandsche Huiden. Reeds in het begin van dit jaar waren geen huiden meer aan de markt tegen maximumprijzen, welke op alle manieren ontdoken werden. De protesten van den Huidenhandel werden eindelijk gehoord en de Minister gaf de huiden vrij.

De maximumprijs was 45 cent, doch werd er tersluiks reeds tegen 55—60 cent verhandeld.

Onmiddellijk na de opheffing was 55—60 cent de algemeene prijs, doch door de aanvraag van Duitsland en Amerika ex zels, zij het dan ook in geringere mate, van Engeland, werden de prijzen spoedig gedreven en zag men deze oploopen tot f 1 per half kilo.

De Nederlandsche looierij moest zich geheel van het inlandsche artikel terugtrekken en zich wederom, op dezelfde wijze als vóór den oorlog, van exotische huiden voor zoollader voorzien. De reactie in de prijzen kwam in November en er zijn thans geen koopers meer te vinden voor 75 cent. Over het algemeen wordt tegenwoordig 70 cent aan de abattoirs betaald.

Kalfsvellen. De oude voorraad van nuchtere kalfsvellen bestond uit circa 500.000 stuks, waarvan circa 300.000 stuks overjarige. In de eerste maanden van het jaar waren geen zaken te doen, omdat het R.H.L. weigerachtig bleef om uitvoerconsenten te verleenen, totdat het eindelijk duidelijk werd, dat dit artikel voor Nederland waardeloos is. De uitvoer werd begin April toegestaan en vonden er vlotte aankopen plaats voor Amerika, Duitsland en Elzas-Lotharingen.

De prijzen gingen dan ook geregeld hooger. Kon men in Maart—April tegen 80 cent koopen, in Augustus—September werd er f 1,85—1,90 betaald, zelfs voor enkele partijtjes nog hogere prijzen. Tot die prijzen werden alle voorraden opgenomen.

Ook dit artikel is thans in reactie, zij het dan ook in niet zoo erge mate als huiden en sluit op een prijs van f 1,70—1,75.

Wat *Vette Kalfsvellen* en *Pinken* betreft (onder pinken kunnen wij lichte huiden tot ongeveer 50 pond nemen) hiervoor werden eveneens enorme prijzen betaald, doch zijn al die artikelen momenteel beduidend goedkoper aan de markt, zonder directe koopers te vinden.

Paardehuiden. Voor dit artikel was de maximumprijs tot f 16. De looierij echter drukte de prijzen ten onrechte en kocht zelfs tegen den maximumprijs niet. Zoodra ook hiervoor de belemmerende bepalingen waren opgeheven, zag men de prijzen geregeld stijgen en werden zij zelfs gedreven tot f 42 per huid. Op het oogenblik is het artikel tot f 30 te koop.

Wij achten het interessant de markt van vóór 25 jaren (einde 1894) tegenover die van 1919 te plaatsen:

	Laagste prijs 1894	Hoogste prijs 1919
Runderhuiden	7 cent	f 1,—
Kalfsvellen (nuchtere) ..	20 "	" 1,90
Vette vellen	25 "	" 1,50
Pinken	7 "	" 1,15
Grasvellen	7 "	" 1,40
Paardehuiden	7 Gld.	" 42,—

Oost-Indische Huiden. In de tweede helft van het jaar kwamen zowel te Rotterdam als te Amsterdam groote partijen huiden aan, die gedeeltelijk reeds vroeger op aflading verkocht waren en zeer hooge prijzen haalden. Lichte Java-huiden tot 3 kilo zelfs f 4,— en van 5 tot 6 kilo f 2,80.

Thans, nu de aanvoeren grooter zijn, zijn de prijzen ook gedaald, doch worden de goede soorten nog gehouden op f 3,50 voor de lichte en f 2,50 voor de zware runders. Voor buffels waren de prijzen voor de goede transparante in de courante gewichten tot f 1,60. Zij sluiten met f 1,35—1,40; 2e soort f 1,20—1,25.

Oost-Indische Geitevellen, die in 1918 voor f 1,75 verhandeld werden, stegen tot ongeveer f 8. Men vordert thans nog f 7,50, doch zijn er voor dien prijs geen koopers te vinden.

Looistoffen. Het was te voorzien, dat groote zaken tot stand zouden komen, zoodra de beperkende bepalingen voor dit artikel werden opgeheven. Vooral Antwerpen en Londen ontvingen veel en hebben zowel België als Engeland hierin groote orders uitgevoerd. De prijzen voor mimosa, myrabolanen, enz. waren April/Mei circa f 30, en sluiten thans met f 22—24. Ook hiervan werden groote partijen in transit naar de Centrale Rijken doorgevoerd. Hetzelfde geldt voor *Quebracho*, dat zich in eene levendige belangstelling mocht verheugen en waarvoor men zelfs f 70 betaalde. Deze looistof sluit met f 56—57.

Het artikel *Bicromaat*, dat door de Regeering tegen f 31 per kilo gedistribueerd werd, is wederom op zijn normaal standpunt gekomen en wordt ongeveer tegen f 1 en lager per kilo verhandeld.

Eindigden wij vorig jaar met te zeggen, dat wij vol moed het jaar 1919 intraden en dat er initiatief genoeg zou zijn om te importeerden, thans kunnen wij constateeren, dat onze verwachtingen overtroffen zijn.

Indien men in Rotterdam eene markt voor exotische huiden wil behouden, dan zal het dringend noodig zijn, dat er eene betere gelegenheid komt voor het opslaan en verwerken van de huiden. Wij gelooven niet, dat er één stapelplaats van huiden is, welke in zulk een toestand vol gebreken verkeert als Rotterdam. Noch voor verwerking, noch voor opslag zijn de noodige terreinen te vinden. Daarenboven ligt het artikel verspreid door de geheele stad, zoodat het den koopers zeer moeilijk gemaakt wordt om de partijen te bezichtigen.

Plannen voor een nieuw huidenveem zijn reeds lang gemaakt, maar van uitwerking is nog niets gebleken. Wil Rotterdam werkelijk een stapelplaats voor huiden worden, dan is het dringend noodig, dat er een Veem komt, behoorlijk ingericht voor het artikel.

Rotterdam, 31 December 1919.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
10 Jan. 1920	349.000	11.450	1.393.000	15.000	17 ²⁷ / ₃₂
3 " 1920	326.000	11.025	1.611.000	13.800	17 ²³ / ₃₂
27 Dec. 1919	401.000	10.550	1.658.000	13.800	17 ²³ / ₃₂
10 Jan. 1919	822.000	10.275	5.322.000	1)	13 ¹ / ₈

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
10 Jan. 1920....	44.000	1.414.000	48.000	3.049.000
10 Jan. 1919....	31.000	1.049.000	117.000	4.705.000

1) niet genoteerd.

RUBBER.

De markt te Londen was in de afgelopen week nog zeer levendig gestemd, doch prijzen konden zich op het zeer hooge niveau niet handhaven en brokkelden geleidelijk af.

Het is echter niet zeker, dat alle shorts, die de makelaars

voor de in gebreke gebleven firma hadden te dekken, reeds gedekt zijn en er heerscht nog steeds een eenigszins zenuwachtige stemming, zoodat sterke fluctuaties niet uitgesloten zijn.

	De markt sluit als volgt:		einde vorige week	
Prima Crêpe loco	2/8 ¹ / ₂	2/10 ¹ / ₄
Smoked Sheets loco	2/8 ¹ / ₂	2/10 ¹ / ₄
Prima Crêpe Jan./Juni	2/9	2/10 ¹ / ₂
Hard fine Para	2/7 ¹ / ₂	2/7

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 5 tot 12 Januari 1920.

In de afgelopen week was er weinig vraag naar scheepsruimte. De scheepshuren te Rotterdam bedroegen 5/6 cents per ton per dag, terwijl om in Antwerpen te laden 8/9 cents per ton per dag betaald werd.

Aangezien tengevolge van den hoogen waterstand weinig sleepbooten disponibel waren, werd het sleeploon genoteerd met 200-cents-tarief + 50 cents.

De kolenvladingen in de Ruhrhavens zijn ook weder begonnen. De scheepshuren naar den bovenrijn bedroegen 30 pf. per ton per dag, terwijl het sleeploon van de Ruhr naar Mannheim met Mk. 33.—/35.— per ton genoteerd werd. Voor exporthavens van Ruhrort naar Rotterdam werd een scheepsvracht betaald van fl. 1.40/1.75 per ton.

Het water was vallende, echter is te verwachten, als de weersgesteldheid van het oogenblik aanhoudt, wij wederom nieuwen was zullen krijgen. Cauber Pegel wees einde der week ca. Meter 4 aan.

INKLARINGEN.

NIUWE WATERWEG.

Landen van herkomst	December 1919		December 1918	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	45	20.270	12	3.758
Groot-Brittannië	173	125.870	97	108.216
Duitsland	37	15.707	—	—
Noorwegen	7	5.977	14	2.546
Zweden	29	18.168	27	10.097
Denemarken....	3	2.924	1	334
Rusland-Oostz.h.	1	378	—	—
Finland.....	9	6.415	—	—
België	13	12.226	6	17.802
Frankrijk	74	76.568	85	101.881
Spanje	7	7.382	1	764
Portugal	2	1.773	—	—
Griekenland....	3	6.760	—	—
Levant	1	1.218	—	—
Rusl.—Zwarte Zee	1	2.297	—	—
And. Midd. Zeeh.	1	1.561	—	—
Senegal, Dakar..	1	1.621	—	—
Over. Wk. Afrika	2	2.953	—	—
Zuid-Afrika....	2	4.113	—	—
Voor-Indië	1	1.334	—	—
Ned. Oost-Indië	11	37.079	—	—
And. Aziat. hav.	3	12.912	—	—
Vereen. Staten..	38	150.080	36	73.382
Canada	1	1.519	—	—
Argent., Uruguay	24	45.942	—	—
Chili	—	—	3	7.688
Over. Z.-Amerika	2	4.310	—	—
Totaal	491	568.357	282	326.448
Periode 1 Jan.— 31 December	5.185	5.345.242	1.273	1.269.106 ¹
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	175	191.260	117	79.876
Britsche	107	111.564	76	118.088
Duitsche	66	29.129	—	—
Noorsche	18	22.942	6	8.501
Belgische	3	1.439	3	9.524
Fransche	52	57.412	47	39.385
Zweedsche.....	14	9.063	11	15.356
Deensche	4	6.413	15	18.861
Vereen. Staten..	30	98.819	1	5.000
Andere	22	40.316	6	31.857
Totaal	491	568.357	282	326.448

1) 1913, 11.443 schepen met 13.915.543 N. R. T.

(Dirkzwager's Scheepsagentuur.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 31 December 1919

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.505.937,50, waarvan in		
geld gestort	„ 5.955.937,50	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 6.208.558,42, waar-		
van in geld gestort	„ 4.593.958,42	
		f 12.334.595,92
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht		„ 36.754.950,—
Fondsen door ons gedeponeerd voor rekening van bevriende		
instellingen		„ 5.164.600,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 40.571.038,01
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 18.482.221,62
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 5.463.902,05	
voor rekening van derden	„ 25.967.258,43	
		„ 31.431.160,48
Prolongatiën gegeven		„ 10.988.750,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		„ 3.438.191,49
Credietvereening	f 48.459.993,35	
Af: loopende Promessen	„ 7.420.000,—	
		„ 41.039.993,35
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt. f 68.322.953,31		
Af: loopende Promessen	„ 4.970.000,—	
		„ 63.352.953,31
Voorschotten op Consignatiën		„ 1.091.029,12
Gebouwen en Safe Deposit		„ 3.397.252,23
		<u>„ 268.046.735,53</u>
Totaal	f 268.046.735,53	

CREDIT

Kapitaal	f 33.000.000,—	
Reservefondsen	„ 7.532.542,57	
Waarborgfonds Credietvereening	„ 4.508.002,50	
Reserve Credietvereening	„ 3.123.184,13	
		f 48.163.729,20
Aandeelhouders voor gedeponeerde fondsen		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leen-Depôt	„ 40.134.850,—	
		„ 41.919.550,—
Zieken- en Pensioenfondsen	f 309.777,59	
Reserve voor te verlenen Pensioenen	„ 755.272,80	
		„ 1.065.050,39
Deposito's		„ 49.559.771,09½
Prolongatie-Deposito's		„ 2.440.776,01
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 545.019,34
Saldo's Rekeningen Courant	f 67.887.437,05½	
„ „ „ voor gelden in het Buitenland ..	„ 25.967.258,43	
„ „ „ Credietvereening	„ 5.107.219,84	
		„ 98.961.915,32½
De Nederlandsche Bank en Kassiers		„ 1.198.571,91½
Te betalen Wissels		„ 20.194.815,99
Diverse Rekeningen		„ 3.997.536,26½
		<u>„ 268.046.735,53</u>
Totaal	f 268.046.735,53	

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3600

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEUWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.
PROSPECTUS GRATIS.

BUREAU VOOR ZEEORLOGSSCHADE

Alle Nederlanders, welke ter zake van onrechtmatige handelingen in den jongsten zeeoorlog gepleegd, aanspraken op de oorlogvoerende mogendheden meenen te kunnen doen gelden, worden dringend verzocht voor 1 MAART 1920 hun naam en adres op te geven aan het BUREAU VOOR ZEEORLOGSSCHADE, ingesteld door het Ministerie van Buitenlandsche Zaken en gevestigd aan de KEIZERSGRACHT 450 te AMSTERDAM, waarna hun de formulieren voor de aangifte met toelichting zullen worden toegezonden.

HET BUREAU VOOR ZEEORLOGSSCHADE:
Mr. K. JANSMA, Directeur.

AMSTERDAM, 7 Januari 1920.

DE GRONINGER BANK

Groningen, Winschoten, Stadskanaal, Wildervank, Veendam, Sappemeer, Delfzijl, Emmen, Hoogeveen en Ter Apel (Firma TIMMERMAN & SASSEN)

Kapitaal f 6.000.000,— Geplaatst en gestort f 4.598.000,—

Reserves f 401.498,23

VERRICHT ALLE BANKZAKEN

Belast zich met het incasseeren van wissels op binnen- en buitenland

AANDEELEN - OBLIGATIËN - RECEPISSEN

en alle soorten HANDELSDRUKWERK worden in degelijke, smaakvolle uitvoering in korten tijd geleverd door

NIJGH & VAN DITMAR'S Boek- en Handelsdrukkerij
WIJNHAVEN 111-113 — ROTTERDAM

Modellen voor belangstellenden ter inzage
Ontwerpen en verdere inlichtingen worden op aanvraag gaarne verstrekt

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst met nieuwe, moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

BOULOGNE s/M., PLYMOUTH, CORUÑA, LISSABON, LAS PALMAS, PERNAMBUCO, BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTEVIDEO en BUENOS AIRES.

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wester-Suikerraffinaderij AMSTERDAM

GROOTSTE RAFFINADERIJ
IN NEDERLAND

Levert de mooiste Suiker, omdat haar zuiveringsvermogen het grootst is.

Produceert behalve alle soorten Melis-suiker en Basterds:

Cristallen, groote en kleine, Klontjes (Cubes), Theeklontjes, Crushed (brokken) Tabletten, Brooden, Poedersuiker, fijne Suikers voor Vruchtengebruik, enz. enz.

DE FRIESCHE BANK

LEEUWARDEN, BOLSWARD, DOKKUM, DRACHTEN, FRANEKER, GORREDIJK, HARLINGEN, HEERENVEEN, JOURE, LEMMER, SNEEK, STEENWIJK EN WOLVEGA.

GESTORT KAPITAAL f 3.000.000,—

RESERVE f 300.000,—

Billijk incasso-tarief voor geheel Friesland en Noordelijk Overijsel.